

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

20¹² он ¹² дугаар
сарын ¹² ны өдөр

Дугаар ХТТ/3122

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Б.БАТТӨМӨР ТАНАА

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан асуулгын хариуг Засгийн газрын холбогдох гишүүдээс бэлтгэж ирүүлснийг Танд хүргүүлж байна.

Хүлээн авч, танилцахыг хүсье.

Хавсралт: ⁴² хуудастай.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Д.АМАРБАЯСГАЛАН

000225017830

**МОНГОЛ УЛСЫН УУЛ УУРХАЙ,
ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
Нэгдсэн үндэстний гудамж 5/1, Засгийн газрын II байр,
Утас: 26-35-06, Факс: (976-11) 31-81-69,
<http://www.mmhi.gov.mn>

2022.12.13 № 01/3275
танай 2022.11.25 -ны № ан/2856 -т

**ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗАРТ**

Улсын Их хурлын гишүүн Б.Баттөмөрөөс газрын тосны ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй БНХАУ-ын хөрөнгө оруулалттай “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан асуулгын хариуг бэлтгэн үүгээр хүргүүлж байна.

Хавсралт 14 хуудастай.

Ж.ГАНБААТАР

ГАЗРЫН ТОСНЫ АШИГЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БУЙ БНХАУ-ЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТТАЙ “ПЕТРОЧАЙНА ДАЧИН ТАМСАГ” ХХК-ИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААТАЙ ХОЛБООТОЙ АСУУДЛААР УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН Б.БАТТӨМӨРӨӨС МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭД ТАВЬСАН АСУУЛГЫН ХАРИУ

1. Улсын Их Хурлын Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны 2022 оны 03 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн талаар:

Улсын Их Хурлын Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны 2022 оны 03 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг 2022 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдрийн 01/2795 тоотор хүргүүлсэн. /Уг хүргүүлсэн хэрэгжилтийг хавсаргав./

2. Монгол Улсын Шадар сайд С.Амарсайханаар ахлуулсан Газрын тосны ашиглалтын “Тосон-Уул-ХИХ”, “Тамсаг-ХХИ” талбайнуудад байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх үүргийг шилжүүлэн авсан “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-тай бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, гэрээг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг шийдвэрлэх үүрэг бүхий Ажлын хэсгийн явцын талаар;

Монгол Улсын Шадар сайдын 2022 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн 51 дүгээр тушаалаар “Петрочайна дачин тамсаг” ХХК-тай байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалж, санал боловсруулах үүрэг бүхий Ажлын хэсгийг мэдээллээр хангах Ажлын дэд хэсгийг байгуулсан. Ажлын дэд хэсэг 2022 оны 05 дугаар сарын 30-аас 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн хүртэлх хугацаанд 4 удаа хуралдсан бөгөөд 06 дугаар сарын 15-19-ний өдрүүдэд ажлын дэд хэсгийн зарим гишүүд Дорнод аймгийн нутгийн удирдлагуудтай уулзалт зохион байгуулж, мөн Тосон-Уул-ХИХ, Тамсаг-ХХИ талбайд газрын тосны ашиглалт явуулж буй Петрочайна дачин тамсаг ХХК-ийн үйл ажиллагаатай газар дээр нь танилцаж, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалсан. Ажлын дэд хэсэг 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн хуралдаанаараа ирүүлсэн саналуудыг хэлэлцээд гэрээлэгч компанийн үйл ажиллагааг сайжруулах, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг шинэчлэх, газрын тосны салбарыг цаашид хөгжүүлэх талаар авах арга хэмжээ гэсэн чиглэлээр нэгдсэн санал, дүгнэлтээ боловсруулж Шадар сайд Засгийн газрын 2022 оны 10 дугаар сарын 19-ний өдрийн хуралдаанд танилцуулсан.

3. “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-д тавьсан татварын болон нийгмийн даатгалтай холбоотой маргааныг хэрхэн шийдвэрлэсэн талаар;

Татварын ерөнхий газраас “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-д 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдөр 210297791 тоот акт тавьж тус компанийг НӨАТ, ААНОАТ, Хувь хүний орлогын албан татварыг болон торгууль, мөн нөхөн төлбөрт 312,078,760,402.86 төгрөг төлөх шаардлага тавьсан. Энэхүү шийтгэлийн хуудасны талаар тус компани 2019 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр Татварын ерөнхий газрын Татварын маргаан таслах зөвлөлд захиргааны гомдол гаргаж, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний татвараас чөлөөлөгдөх зүйл заалтыг үндэслэж 210297791 тоот акт шийтгэлийн хуудсыг хүчингүй болгуулах хүсэлт тавьсан.

Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөлөөс 2022 оны 7 дугаар сарын 8-ны өдөр энэхүү татварын маргааныг хэлэлцээд шийтгэлийн хуудсыг түдгэлзүүлж, дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцаасугай гэж шийдвэрлэсэн байна.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газраас “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК нь хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүйгээс Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2, 16 дугаар зүйлийн 16.1, 16.3, 17 дугаар зүйлийн 17.1.1, 32 дугаар зүйлийн 32.1.1, 1.2 дахь хэсэгт заасныг тус тус зөрчиж, 2016, 2017, 2018 онуудад БНХАУ-аас авч ажиллуулсан нэр бүхий 4404 ажилтанд олгосон нийт 13,368,096,000 төгрөгийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос төлбөл зохих 3,143,234,880 төгрөг, Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг хугацаа хэтрүүлсэн хоногт ногдох 1,571,617,440 төгрөг, нийт 4.7 тэрбум төгрөгийг нөхөн төлүүлэх нь зүйтэй гэж үзэж, Улсын байцаагчийн 2019 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 32/30 дугаар акт тавьсан.

“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК нь тус актыг хүчингүй болгуулах нэхэмжлэлийг 2019 оны 08 дугаар сарын 13-ны өдөр Нийслэл дэх захирааны хэргийн анхан шатны шүүхэд гаргасан. Нийслэл дэх захирааны хэргийн анхан шатны шүүх тус нэхэмжлэлийг 2021 оны 02 дугаар сарын 03-ны өдөр хянан хэлэлцээд нэхэмжлэлийг бүхэлд нь хэрэгсэхгүй болгож шийдвэрлэсэн. “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК нь анхан шатны шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзэн Захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүхэд хүсэлт гаргасан бөгөөд давж заалдах шатны шүүхийн 2021 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн хуралдаанаар Захиргааны хэргийн анхан шатын шүүхийн шийдвэрийг хэвээр үлдээж шийдвэрлэсэн. Улмаар нэхэмжлэгчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, өмгөөлөгч нар хяналтын журмаар гаргасан гомдлыг 2021 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдөр Улсын дээд шүүхийн Захиргааны хэргийн танхимын нийт шүүгчийн хуралдаанаар хэлэлцээд хяналтын гомдлыг хэлэлцүүлэхээс татгалзаж шийдвэрлэсэн. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газраас 2022 оны 10 дугаар сарын 27-ны өдрийн 3/3201 тоот мэдэгдлийн дагуу 2022 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдөр “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн Худалдаа хөгжлийн банкны дансыг битүүмжилж дээрх төлбөрийг гаргуулан авсан байна.

4. Ашигт малтмалын тухай болон Газрын тосны тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай, Усны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хуралд хэзээ өргөн мэдүүлэх гэж байгаа талаар;

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолоор баталсан Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл болон Улсын Их Хурлын 2022 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдөр баталсан “УИХ-ын 2022 оны намрын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын жагсаалт” батлах тухай тогтоолд тусгагдсаны дагуу Ашигт малтмалын тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай болон Газрын тосны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам болон холбогдох төрийн байгууллагуудын төлөөллөөс бүрдсэн Ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байгаа бөгөөд Улсын Их Хурлын 2022 оны намрын ээлжит чуулганаар өргөн мэдүүлэхээр төлөвлөн холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу ажиллаж байна.

5. Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн явц байдал, үйлдвэрийг түүхий эдийн тогтвортой нөөцөөр хангах бэлтгэл ажлын талаар;

Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн Технологийн бус барилга байгууламжийн ажил /ЕРС-1/-ын барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл 2022.11.22-ны өдрийн байдлаар 75.0%-тай байна.

Лицензгүй технологийн байгууламжийн ажил /EPC-2/-ын ерөнхий гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах түргэвчилсэн тендерийг 2022.06.06-ны өдөр зарласан ба 2022.09.19-ний өдөр тендер хүлээж авсан.

Үйлдвэрийн цахилгаан станцын ажил /EPC-3/-ын ерөнхий гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах түргэвчилсэн тендерийг 2022.05.04-ний өдөр зарласан ба 2022.07.04-ний өдөр тендер хүлээн авсан. EPC-2, EPC-3 багц ажлын тендерт хамгийн бага үнийн санал ирүүлсэн БНЭУ-ын "Megha Engineering & Infrastructure Limited" компанитай инженерчлэл, худалдан авалт, барилгын угсралтын гэрээ байгуулах асуудлыг Засгийн газрын 2022 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн шийдвэрлэсний дагуу "Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр" ТӨХХК, "Megha Engineering & Infrastructure Limited" компани хооронд 2022 оны 10 дугаар сарын 28-ны өдөр гэрээ байгуулсан.

Лицензтэй технологийн байгууламжуудыг барих ажил /EPC-4/-ын лиценз эзэмшигчдийг шалгаруулсан, Устөрөгчийн байгууламжийн лиценз эзэмшигч Итали улсын Кинетикс текноложи компанитай, Хүхэр ялгах байгууламжийн лиценз эзэмшигч Франц улсын Аксенс компани, Бензин боловсруулах Гидрокрекинг, Дизелийн гидроцэвэрлэгээ, Дизелийн гидроцэвэрлэгээ, Шингэрүүлсэн шатдаг хий ялгах байгууламжуудын лиценз эзэмшигч АНУ-ын ЮүӨүПи Хонивэлл компанитай тус тус гэрээг байгуулсан.

Газрын тосны хайгуулын Галба-ХI, Тариач- XV, Баянтүмэн-ХVII, Хөх нуур-ХVIII, Ар булаг-ХХIX, Давст-ХХХI зэрэг талбайд газрын тосны илрэлтэй зарим талбайгаас өрөмдсөн цооногт газрын тос илэрч туршилт хийгдсэн зэрэг нь цаашид нөөц тооцоолох боломжтой бөгөөд хайгуулын ажлыг эрчимжүүлэн ашиглалтанд шилжүүлэх шаардлагатай байгаа болно. Эдгээр талбайд нөөц тогтоогдсон тохиолдолд газрын тос боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх түүхий эдийн хангамж нэмэгдэх юм.

Орон нутгийн болон төрийн бус байгууллагуудын эсэргүүцлийн улмаас хайгуулын ажил хийгдэх боломжгүй нөхцөл үүсээд байгаа ба газрын тос боловсруулах үйлдвэр ашиглалтад орох тухайн нөхцөлд түүхий эдийн нөөц хангагдах боломжгүй болох эрсдэл байна.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ГАДААД БОДЛОГЫН БАЙНГЫН ХОРООНЫ
2022 ОНЫ 05 ДУГААР САРЫН 24-НИЙ ӨДРИЙН 03 ДУГААР
ТОГТООЛЫН ХЭРЭГЖИЛТ, БИЕЛЭЛТ

	Тогтоолоор өгөгдсөн үүрэг даалгавар	Биелэлт, хэрэгжилт
	<p>Газрын тосны бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнээс Монгол Улсын хүртэх үр ашгийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр болон газрын тосны салбарын хөрөнгө оруулалт, экспорт, эрэл хайгуул, ашиглалт, олборлолт, байгалийн нөөц, нөхөн сэргээлтийн талаар</p>	
	<p>1/Газрын тосны бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг Монгол Улсын эрх ашигт нийцүүлж, хүртэх үр ашгийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах;</p>	<p>Монгол Улсын Газрын тосны ашиглалтын Тосон-Уул XIX, Тамсаг-XXI талбайнуудад байгуулсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ /БХГ/-г 2014 онд Монгол Улсын Их Хурлаар баталсан Газрын тосны тухай хуулийн /шинэчилсэн найруулга/ 7 дугаар зүйлийн 7.1.12 дахь заалтын дагуу Засгийн газрын 2015 оны 104 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “БХГ-ний загвар”-т нийцүүлэх ажлыг гүйцэтгүүлэх зорилгоор 2016-2018 онуудын хооронд холбогдох яам, агентлагийн түвшинд 4 удаа Ажлын хэсэг байгуулж ажиллаж байсан боловч өнөөдрийг хүртэл талууд нэгдсэн ойлголтод хүрч чадаагүй.</p> <p>Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2022 оны 05 дугаар сарын 19-ний өдрийн 78 дугаар захирамжаар “Газрын тосны ашиглалтын Тосон-Уул XIX, Тамсаг XXI талбайнуудад байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх, үүргийг шилжүүлэн авсан “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн хэрэгжүүлж буй бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалж, санал боловсруулах” үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Монгол Улсын Шадар сайдаар ахлуулан ажиллаж байна.</p>
2	<p>2/Газрын тосны бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг хийснээс хойших хугацаанд Монгол Улсад оруулсан хөрөнгө оруулалт, үр ашиг, өгөөжийг тооцох, “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ний үйл ажиллагаанд экспертийн дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий холбогдох мэргэжилтнүүдийг оролцуулсан багийг томилж, ажиллуулах;</p>	<p>Монгол Улсын Шадар сайдын 2022 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн 51 дүгээр тушаалаар дээрх ажлын хэсгийг мэдээллээр хангаж ажиллах ажлын дэд хэсгийг ХЗДХ-ийн дэд сайд Б.Солонгоор ахлуулан байгуулж ажиллаж байгаа бөгөөд Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөндлөнгийн мэргэшсэн байгууллагаар дүгнэлт, зөвлөмж гаргуулах, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг шинэчлэх талаар судалгаа хийн ажиллаж байна.</p>
3	<p>3/Ашигт малтмалын тухай болон Газрын тосны тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай, Усны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Улсын Их</p>	<p>Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолоор баталсан Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл болон Улсын Их Хурлын 2022 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдөр баталсан “УИХ-ын 2022 оны намрын ээлжит чуулганаар</p>

	<p>Хурлын 2022 оны намрын ээлжит чуулганы хугацаанд өргөн мэдүүлэх;</p>	<p>хэлэлцэх асуудлын жагсаалт” батлах тухай тогтоолд тусгагдсаны дагуу Газрын тосны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам болон холбогдох төрийн байгууллагуудын төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байгаа бөгөөд Улсын Их Хурлын 2022 оны намрын ээлжит чуулганаар өргөн мэдүүлэхээр төлөвлөн холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу ажиллаж байгаа болно.</p>
4	<p>4/Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын нутаг дэвсгэрт дотоодын түүхий эдэд түшиглэсэн Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийг түүхий эдийн тогтвортой нөөцөөр хангах бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах, газрын тосны хайгуул, судалгааны ажлыг эрчимжүүлэх, шинээр нөөцийг тогтоох, ашиглах үйл ажиллагааг дэмжих;</p>	<p>“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн үйл ажиллагаа болон газрын тос боловсруулах үйлдвэрт шаардлагатай газрын тосны нөөцийн талаар Засгийн газрын 2022 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуралдаанаар танилцуулан 29 дүгээр тэмдэглэлийг гаргуулан хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулж байна.</p>
5	<p>5/“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ний Байгаль орчны менежментийн 2020 оны төлөвлөгөөний биелэлтийг хангуулах, 2021, 2022 оны төлөвлөгөөг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд яаралтай баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;</p>	<p>2022 оны 06 дугаар сарын 28-аас 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн хооронд Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргаар ахлуулсан ажлын хэсэг болон, Дорнод аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/500 дугаар захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг газар дээр нь дахин ажилласан ба 91%-иар үнэлж, 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг 2022 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдөр батлуулж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.</p>
6	<p>6/Нийгмийн даатгалын шимтгэлтэй холбоотой үүссэн маргааныг хууль тогтоомжийн дагуу эцэслэн шийдвэрлэх, шаардлагатай бол холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах;</p>	<p>Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамнаас “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-тай байгуулсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг хууль тогтоомжид нийцүүлэн олон улсын гэрээний түвшинд хүргэж шинэчлэх, эсвэл “Татварыг давхар ногдуулахгүй, татвар төлөхөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай” Монгол Улсын Засгийн газар, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын 1991 оны хэлэлцээрийн дагуу уг хэлэлцээрт өөрчлөлт оруулах замаар үүссэн асуудлыг шийдвэрлэх талаар санал гаргасан болно.</p>
7	<p>7/“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-д 2018 онд нэмэгдсэн өртгийн албан татвар (НӨАТ), аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар (ААНОАТ), Хувь хүний орлогын албан татвар (ХХОАТ)-ыг төлөх тухай тавьсан шаардлагатай холбоотой гомдлыг</p>	<p>Петрочайна Дачин Тамсаг ХХК болон Татварын ерөнхий газар Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний зүйл заалт, холбогдох тооцоолол тоон мэдээллийг нягталж шалгах шаардлагатай гэж үзэж байгаа ба нэгдсэн саналд хүрээгүй байна. Харин 2022 оны 7 дүгээр сарын 8-ны өдөр Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын</p>

	Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэн шийдвэрлэх;	маргаан таслах зөвлөлөөс энэхүү татварын маргааныг хэлэлцээд шийтгэлийн хуудсыг түдгэлзүүлж, дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцаасугай гэж шийдвэрлэсэн байна. Хавсралт: Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөлийн тогтоол.
8	8/Газрын тосны олборлолт, ашиглалтын үйл ажиллагаанд үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглаж байгаа гүний ус ашиглах технологийг өөрчилж, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл багатай, орчин үеийн дэвшилтэд техник, технологийг үе шаттай нэвтрүүлэх,	Шадар сайдын тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөндлөнгийн мэргэшсэн байгууллагаар дүгнэлт, зөвлөмж гаргуулах, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг шинэчлэх талаар судалгаа хийн ажиллаж байна.
9	9/Газрын тосны хайгуул, олборлолтын үеийн үйл ажиллагаанаас үлдсэн чанарын шаардлага хангахгүй, устгах шаардлагатай химийн бодисын хог хаягдлыг олон улсын гэрээ, конвенцоор хүлээсэн үүргийн дагуу шийдвэрлэх	Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий "Элемент" ХХК Тосон-Уул XIX талбайд хуримтлагдсан химийн бодисыг устгах ажлыг гүйцэтгэж байна. Тус компани 2022.09.25-ны өдрөөс ажиллаж эхэлсэн бөгөөд 2022.10.12-ны өдрийн байдлаар 161 тонн химийн бодисыг Налайх дүүрэгт байрлах өөрийн үйлдвэр рүү тээвэрлэсэн байна.
10	10/Газрын тосны экспортын тээвэрлэлтийг шороон замаар хийж байгаагийн улмаас тухайн орон нутаг, бэлчээр ихээр сүйдэж, тоосжилт үүсч байгаа тул хатуу хучилттай автозамын барилгын ажлыг яаралтай дуусгах, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг багасгах арга хэмжээ авах;	Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт 21 дүгээр талбайгаас Баянхошуу хилийн боомт чиглэлийн 58,5 км хатуу хучилттай автозамыг "Их Монгол Барилга" ХХК гүйцэтгэж байна. "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК замын ажлын явцыг эрчимжүүлэх зорилгоор БНХАУ-ын авто замын компани болох "Дачин Баушн" ХХК-иар төлөвлөсөн автозамын маршрутын зүүн урдаас автозамын ажлыг эхлүүлэн ажиллаж байна. Захиалагч талаас 5000 тн цементийг худалдан авч талбайд татсан байна. Мөн ажиллах хүч, техник хэрэгслийг нэмэгдүүлэн 2022 оны 10 дугаар сард багтаан тус автозамыг ашиглалтад оруулахаар захиалагч болон гүйцэтгэгч нар хамтран ажиллаж байна. 2022 оны 10 дугаар сарын 14-ний өдрийн байдлаар замын далан 100%, суурийн үе (20см) 100%, дээд суурь (18см) 63.6%, Асфалтийн үе (5см) 58.9%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Цаг агаарын нөхцөл байдлаас шалтгаалан 10 дугаар сард багтаан замын ажлыг дуусгахаар төлөвлөн ажиллаж байна.
11	11/"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ний зүгээс нийгмийн хариуцлагын хүрээнд тухайн орон нутгийн тогтвортой хөгжлийн бодлогыг дэмжих, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, төсөл, хөтөлбөрийг	Ашигт малтмал, газрын тосны газар, Дорнод аймгийн Матад, Халхгол сумдын Засаг дарга болон Петрочайна Дачин Тамсаг ХХК хооронд 2022 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдөр байгуулсан "Байгаль орчныг хамгаалах, орон нутгийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх" нийгмийн

хэрэгжүүлэх хүрээнд холбогдох байгууллагатай хамтран ажиллах;

хариуцлагын гэрээний хувьд Халх гол сумын нутаг дэвсгэрт сумын иргэдийн оршин суугаа орон сууцны барилгуудын сантехникийн шугам хоолойг шинэчлэх ажлын хүрээнд суурийн ажил бүрэн хийгдэж дууссан, дотоод холболтын ажил эхэлсэн байдалтай. Харин Ялалт багийн хүн эмнэлгийн болон багийн Засаг даргын ажлын албаны байрын барилгын ажил 80 хувийн гүйцэтгэлтэй энэ 10 сард ашиглалтад хүлээлгэн өгөхөөр ажиллаж байгаа талаар мэдээлэл ирүүлсэн. Мөн Ялалт багийн сургуулийн гадна дулаалгын хийж засварын ажлыг дуусгасан байна.

Дорнод аймгийн Матад сумын иргэдийн хурлаас шийдвэрлэсний дагуу сум байгуулагдсаны ой болохтой холбоотойгоор тус сумын зүгээс наадмын талбай барьж байгуулах ажил эхлэлийн шатанд буюу холбогдох бараа материалаа Улаанбаатар хотоос татан авч байна. Мөн сумын хогийн цэгийн бүтээн байгуулалтын ажил болон төрийн албан хаагчийн орон сууцны барилгын ажил явагдаж байгаа бөгөөд 10 сард багтаан Матад суманд хүлээлгэн өгөхөөр төлөвлөсөн байна.

Халхгол, Матад сумын удирдлагууд болон "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-тай хамтарсан уулзалтыг 2022 оны 09 дүгээр сарын 21-ний өдөр Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Ашигт малтмал газрын тосны газар, "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК, Халхгол сумын Засаг дарга, ИТХ-ын дарга, төлөөлөгч, Матад сумын Засаг дарга, ИТХ-ын дарга, төлөөлөгч нартай хамтран зохион байгуулж 2021, 2022 оны Байгаль орчныг хамгаалах, орон нутгийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх гэрээг "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК, Халхгол сумын Засаг дарга, Матад сумын Засаг дарга нар байгуулсан байна.

12 12/"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК болон туслан гүйцэтгэгч компаниудад ажиллаж байгаа Монгол Улсын иргэдийн тоог нэмэгдүүлэх, сургах, дадлагажуулах, мэргэшүүлэх ажлыг холбогдох төрийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь Дорнод аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газартай хамтран мэргэжлийн дипломтой ажилтан сонгон шалгаруулж ажилд авдаг. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалтыг жилд 1-2 удаа зохион байгуулж, бүх ажилтнуудыг хамруулдаг.

Туслан гүйцэтгэгч компанийн тухайд улирлын чанартай ажил гүйцэтгэдэг бол орон нутгаас хөдөлмөр зуучийн компаниар дамжуулан түр ажилд ажилтан авдаг бөгөөд тэдгээрт мэргэжлийн диплом шаарддаггүй. Түр гэрээт монгол ажилчид цооног өрөмдлөг, перфораци, шингэн хагалбар, туршилт үйлчилгээний ажлуудад дагалдан хийх ба ажлын туршлага

	<p>хуримтлуулж чадсан хүн дараа жил мөн ажлын байрандаа ажиллах боломж нээлттэй. 2022 оны 10 дугаар сарын байдлаар “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-д үндсэн 559 ажилчид, туслан гүйцэтгэгч ангиудад нийт 250 ажилчид ажиллаж байна.</p>
<p>“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ний 2014-2018 онд батлагдсан төлөвлөгөө, төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажил, нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтыг баталгаажуулах аудитыг нэн яаралтай дуусгаж, холбогдох Байнгын хороонд танилцуулахыг Үндэсний Аудитын газарт</p>	
	<p>“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ний 2014-2018 онд батлагдсан төлөвлөгөө, төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажил, нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтыг баталгаажуулалт хийсэн аудитын тайланг 2022 оны 9 дүгээр сарын 26-ны өдөр ирүүлээд байна. Тайланг хавсаргав.</p>

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

ХАВСРАЛТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙДЫН З А Х И Р А М Ж

2022 оны 5 дугаар
сарын 19-ний өдөр

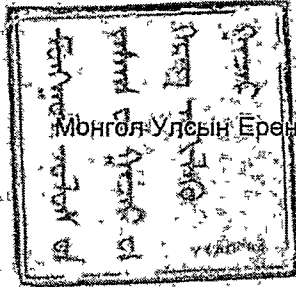
Дугаар 78

Улаанбаатар
хот

Ажлын хэсэг байгуулах тухай

1. Газрын тосны ашиглалтын "Тосон-Уул-ХИХ", "Тамсаг-ХХИ" талбайнуудад байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх, үүргийг шилжүүлэн авсан "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-тай байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалж, санал боловсруулах үүрэг бүхий Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг 1 дүгээр хавсралт, Ажлын хэсгийн удирдамжийг 2 дугаар хавсралт ёсоор тус тус баталсугай.

2. Ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг заасан хугацаанд Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулахыг Ажлын хэсэг (С.Амарсайхан)-т үүрэг болгосугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

П.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

МОНГОЛ УЛС
ШАДАР САЙДЫН ТУШААЛ

2022 оны 25 дугаар
сарын 26 ныг өдөр

Дугаар 57

Улаанбаатар
хот

Ажлын дэд хэсэг байгуулах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2022 оны 5 дугаар сарын 19-ний өдрийн 78 дугаар Захирамжийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

Газрын тосны ашиглалтын Тосон-Уул-ХИХ, Тамсаг-ХХИ талбайнуудад байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх, үүргийг шилжүүлэн авсан Петровича Дачин Тамсаг ХХК-тай байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалж, саналт боловсруулах үүрэг бүхий Ажлын хэсгийг холбогдох мэдээллээр хангаж ажиллах Ажлын дэд хэсгийн бүрэлдэхүүнийг хавсралтаар баталсугай.

Монгол Улсын Шадар сайд

С.АМАРСАЙХАН

0022100199

Монгол Улсын Шадар сайдын 2022 оны
24 дугаар сарын 4-ны өдрийн 27 дугаар
тушаалын хавсралт

АЖЛЫН ДЭД ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Дарга:

-Хууль зүй, дотоод хэргийн дэд сайд Б.Солонгоо

Гишүүд:

-Монгол Улсын Шадар сайдын зөвлөх Д.Батболд;

-Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Газрын тосны бодлогын газрын дарга Б.Анхбаяр;

-Сангийн яамны Татварын бодлогын газрын дарга Б.Төлмүүн;

-Гадаад харилцааны яамны Олон улсын гэрээ, эрх зүйн газрын зөвлөх А.Амаржаргал;

-Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал яамны Нийгмийн даатгалын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга Б.Батжаргал;

-Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын Байгаль орчин, геологи, уул уурхайн хяналтын газрын дарга С.Батбаатар;

-Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Хуулийн хэлтсийн дарга Д.Лхамжав;

-Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Газрын тосны бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах хэлтсийн дарга Ч.Хишигдалай;

-Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Хууль эрх зүйн бодлогын газрын мэргэжилтэн О.Цолмон;

-Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Газрын тосны бодлогын газрын ахлах шинжээч А.Пүрэв;

-Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Газрын тосны бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах хэлтсийн шинжээч П.Хүрэлхүү;

-Ашигт малтмал газрын тосны газрын Хууль, эрх зүйн хэлтсийн мэргэжилтэн Ч.Амгалан;

-Ашигт малтмал газрын тосны газрын Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтсийн мэргэжилтэн Э.Дуламсүрэн;

-Татварын Ерөнхий газрын Татварын удирдлага
олон улсын татварын газрын дарга М.Өлзийбат

-“Нутгаа аврах Чойбалсанчуудын нэгдэл” Төрийн
бус байгууллагын төлөөлөл

Нарийн бичгийн дарга:

-Ашигт малтмал, газрын тосны газрын Газрын
тосны ашиглалтын хэлтсийн дарга С.Пүрэвжав

---oOo---

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ
ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙДЫН АЖЛЫН АЛБА, УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД
ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ, АЙМАГ, НИСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗАРТ

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдрийн
хуралдааны 29 дүгээр тэмдэглэлд;

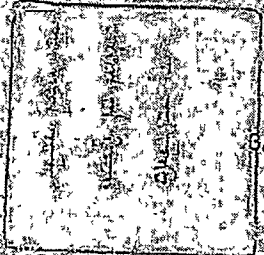
ХИ 4. "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн үйл ажиллагаа болон газрын
тос боловсруулах үйлдвэрт шаардлагатай газрын тосны нөөцийн талаар Уул
Уурхай, Хүнд Үйлдвэрийн сайд Г.Ендонд Засгийн газрын гишүүдэд танилцуулав.

Үүнтэй холбогдуулам дараахь арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг дөр дурдсан
албан тушаалтанд даалгав.

1. "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн үйл ажиллагаа болон газрын тос
боловсруулах үйлдвэрт шаардлагатай газрын тосны нөөцийн талаар Үндэсний
аюулгүй байдлын зөвлөлд танилцуулахыг Уул Уурхай, Хүнд Үйлдвэрийн сайд
Г.Ендонд;

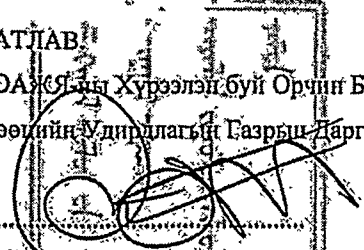

2. Газрын тосны ашиглалтын "Тосон Уул-ХИ", "Тамсаг-ХХ" талбайнуудад
байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх үүргийг шилжүүлэн авсан
"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-тай бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг дүгнэх, гэрээг
холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинэчлэх асуудлыг судалж, санал
боловсруулах Ажлын хэргийг байгуулж, дүнг 2022 оны 6 дугаар сарын 22-ны
өдрийн Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулахыг Монгол Улсын Шадар сайд
С.Амарсайханд;

3. Газрын тосны боловсруулах үйлдвэрийг түүхий эдээр хангах асуудлын
хүрээнд газрын тосны хайгуул, судалгааны ажлыг эрчимжүүлэх арга хэмжээ авч
ажиллахыг Уул Уурхай, Хүнд Үйлдвэрийн сайд Г.Ендонд, Бүх Шатны Засаг дарга
Нарт, гажээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХӨРЭГ ЭРХЛӨХ ГАЗАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
АРХИВ
Огноо 2022.05.17 №31
ХУУЛБАР ҮНЭН

<p>БАТЛАВ! БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй Орчин Байгалийн Нөөцийн Удирдлагын Газрын Дарга А.ЭНХБАТ</p>	<p>БАТЛАВ. Петрожайна Дачин Тамсаг ХХК-ийн Ерөнхийдөгч ЖУ ДАШИН</p>
---	--

**ДОРНОД АЙМГИЙН МАТАД СУМЫН НУТАГ ДАХ ГАЗРЫН ТОСНЫ БХГ-Т
 ТОСОН-УУЛ ХИХ ТАЛБАЙД ГАЗРЫН ТОСНЫ ХАЙГУУЛ, ОЛБОРЛОЛТЫН ҮЙЛ
 АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БАЙГАА “ПЕТРОЧАЙНА ДАЧИН ТАМСАГ” ХХК-ИЙН
 2022 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: 234

/2016.06.10/

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2075385/

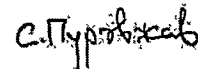
Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОВНУГ-ын ахлах шинжээч

 /Д.Жаргалинэмэх/

Танцлисан:

АМГТГ-ын ГТАХ-ийн дарга

 /С.Пүрэвжав/

АМГТГ-ын ГТАХ-ийн ахлах мэргэжилтэн

 /Х.Анхбаатар/

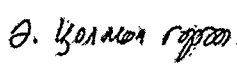
Хянасан:

“Петрожайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн
 ЭМААБО-ны дарга

 /У.Найши/

Боловсруулсан:

“Петрожайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн
 ЭМААБО-ны хэлтсийн дэд менежер

 /Э.Цолмонгэрэл/

<p>БАТЛАВ. БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй Орчин Байгалийн Нөөцийн Удирдлагын Газрын Дарга: А.ЭНХБАТ</p>	<p>БАТЛАВ: "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн Ерөнхийлөгч ЖУ ДАГИ</p>
---	--

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХАЛХГОЛ СУМЫН НУТАГ ДАХЬ ГАЗРЫН ТОСНЫ БХГ-Т
 ТАМСАГ ХХИ ТАЛБАЙД ГАЗРЫН ТОСНЫ ХАЙГУУЛ, ОЛБОРЛОЛТЫН ҮЙЛ
 АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БАЙГАА "ПЕТРОЧАЙНА ДАЧИН ТАМСАГ" ХХК-ИЙН 2022
 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
 /АШИГТ МАЛТМАЛЫН ХАЙГУУЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: 234
 2016.06.10/**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2075385/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-ын Ахлах шинжээч: /Ц.Жаргалнэмэх/

Танилцсан:

АМГТГ-ын ГТАХ-ийн дарга: /С.Пүрэвжав/

АМГТГ-ын ГТАХ-ийн Ахлах мэргэжилтэн: /Х.Анхбаатар/

Хянасан:

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн

БО-ны дарга /Начин/

Боловсруулсан:

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн

ЭМААБО-ны хэлтсийн менежер /Б.Ариунболд/

2022 он

МОНГОЛ УЛСЫН САНГИЙН САЙД

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
С.Данзангийн гудамж 5/1, Засгийн газрын II байр,
Утас/факс: (976-51) 26 74 68, И-мэйл: info@mof.gov.mn
Вэбсайт: www.mof.gov.mn

2022.12.09 № 0118384

танай _____-ны № _____-т

Мэдээлэл хүргүүлэх тухай

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Баттөмөрөөс 2022 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 52 тоот албан бичгээр “Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-ийн үйл ажиллагааны талаар тавьсан асуулгын 3 дахь асуудлын хүрээнд тус компанид тавьсан татварын маргааныг шийдвэрлэх ажиллагаатай холбогдуулан мэдээллийг хүргүүлж байна.

“Петрочайна Дачин Тамсаг” ХХК-аас татварын улсын байцаагчийн 0297791 дугаартай шийтгэлийн хуудсаар ногдуулсан төлбөрийг эс зөвшөөрч гаргасан гомдлыг Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөл 2022 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдөр хянан хэлэлцэж Татварын ерөнхий хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.11, 47.11.2-т заасны дагуу гомдлын нөхцөл байдлыг цаашид тодруулах шаардлагатай, асуудлыг дутуу шийдвэрлэсэн бөгөөд нэмж тодруулах зүйлийн цар хүрээ нь маргаан таслах зөвлөлийн магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн гэсэн үндэслэлээр татварын улсын байцаагчийн шийтгэлийн хуудсыг түдгэлзүүлж, 3 сарын хугацаанд дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцааж шийдвэрлэсэн байна. Улмаар Татварын ерөнхий газраас тус асуудлыг дахин шалгах ажиллагаа үргэлжилж байгаа гэсэн мэдээлэлтэй байна.

Уг асуудалтай холбогдуулан татварын улсын байцаагчийн 0297791 дугаартай шийтгэлийн хуудас, Маргаан таслах зөвлөлийн тогтоол, хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэлийг Татварын ерөнхий газраас гаргуулан хавсралтаар хүргүүлж байна.

Эдгээр материалыг хүргүүлж байгаатай холбогдуулан Татварын ерөнхий хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан нууцлалын баталгаатай холбоотой зохицуулалтыг анхаарах нь зүйтэй болохыг Улсын Их Хурлын Б.Баттөмөрт уламжилж өгөхийг Танаас хүсье.

Хавсралт 25 хуудас

Хүндэтгэсэн,

Б.ЖАВХЛАН

9762006121

ШИЙТГЭЛИЙН ХУУДАС

(малт 2)

2018 оны 12 сарын 26 өдөр № 0297791 Урай Дорнод хот, сум

Хялбаршуулсан журмаар шийдвэрлэх зорчилд шийтгэл оногдуулах тухай

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 2.3 дахь хэсэгт
заасны дагуу **УТӨХГ-ын ХХК-ийн 196** (эрх бүхий албан
тушаалтны харьяалах байгууллага, ажигч нэр, цол, зэрэг) **Б.Сүхбаатар** би

Монгол улсын иргэн, төрсөн газар нь Улаанбаатар, Увс сум, 11001
Холбогдогч (харьяанах улс, хуулийн этгээдийн нэр, хүний овог нэр, регистр/

паспортын дугаар, ажил, албан тушаал хаяг) **Б.Сүхбаатар** **Увс сум, регистрийн дугаар нь**
Увс сум, регистрийн дугаар нь 11001

болон нь ийнхүү 2018 оны 12 сарын 26 өдөр зэрэг нотлох баримтаар нотлон тогтоогдож байна.

Иймд холбогдогч **Монгол улсын иргэн, төрсөн газар нь Улаанбаатар, Увс сум, 11001** (хүл-хуулийн этгээдийн
нэр)-ийн гаргасан зөрчил **2018 оны 12 сарын 26 өдөр** (хуулийн этгээдийн
үндэсэлтэй байх тул Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.2 дугаар зүйлд
заасныг үндэслэн ШИЙТГЭЛЭХ НЬ

1. Холбогдогч **Монгол улсын иргэн, төрсөн газар нь Улаанбаатар, Увс сум, 11001** (хүл-хуулийн этгээдийн
нэр)-ийн гаргасан зөрчил **2018 оны 12 сарын 26 өдөр** (шийтгэлийн
терөл хэмжээ) шийтгэл оногдуулсан

2. Оногдуулсан шийтгэлийн **22417576000** төгрөг, хохирлын **11,610,501,387.20**
төгрөг, нөхөн төлбөрийн **208,052,501,387** төгрөг, нийт **22,419,760,000** төгрөгийн
бэлтгээр саашаа дураараа биелүүлэхийг даалгасуулсан

ШИЙТГЭЛЭГ БИРГАСАН

Эрх бүхий албан тушаалтан

Холбогдогч

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДЭРГЭДЭХ
ТАТВАРЫН
МАРГААН ТАСЛАХ ЗӨВЛӨЛИЙН
ТОГТООЛ

᠒᠐᠒᠘ оны ᠐᠘ сарын ᠐8 өдөр

Дугаар ᠐᠘

Улаанбаатар хот

“Петрочайна дачин тамсаг” ХХК-ийн
гомдлын тухай

Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөлийн хуралдааныг дарга Б.Тэлмүүн даргалж, гишүүд З.Энхболд, Б.Болормаа, А.Энхболд, Р.Мягмаржав, Д.Мөнхтамир, Г.Алтанзаяа, нарийн бичгийн дарга Ш.Цогзолмаа нарын бүрэлдэхүүнтэй хийж,

Татварын ерөнхий газрын Том татвар төлөгчийн газрын татварын улсын байцаагч Х.Наранчимэг, Т.Баасан, Б.Төгсжаргал нар “Петрочайна дачин тамсаг” ХХК-ийн 2013-2017 оны татвар ногдуулалт, төлөлтийн байдалд хяналт шалгалт хийж, татварын улсын байцаагчийн 2018 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр 210297791 дугаар шийтголийн хуудсаар 3,601,392,310,522.10 төгрөгийн зөрчилд ногдуулсан нийт 3,12,078,760,403.10 төгрөгийн төлбөрийг татвар төлөгч эс зөвшөөрч Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлд гаргасан гомдлыг магадлагч татварын улсын ахлах байцаагч Ш.Цогзолмаа, магадлагч татварын улсын байцаагч М.Алтангэрэл нар магадалгаа хийж, танилцуулснаар хянан хэлэлцэв.

Хуралдаанд “Петрочайна дачин тамсаг” ХХК-ийн санхүүгийн тайлангийн хэлтсийн дарга Гоу Юн Фен, санхүүгийн хэлтсийн дарга Э.Болормаа, санхүүгийн хэлтсийн мөргөжилтэн Дэгжрэх, орчуулагч Уурийнтуяа, Уранчимэг Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Том татвар төлөгчийн газрын Хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга Б.Мөнхлут, татварын улсын байцаагч Б.Төгсжаргал, Ц.Тогосмаа нар оролцов.

ТӨДӨРХӨЙЛОХ НЬ

Гомдол гаргагч “Петрочайна дачин тамсаг” ХХК-ийн дэд ерөнхийлөгч Хуанг Лижун маргаан таслах зөвлөлд гаргасан гомдолдоо Монгол Улсын Татварын ерөнхий газрын Улсын төсвийн орлого, хяналтын газрын даргын 2017 оны 10 дугаар сарын 24-ний өдрийн 01/852 тоот “Мэдээлэл өгөх тухай” албан бичиг ирүүлсний дагуу манай компанийн 2013-2017 онуудын татварын ногдуулалт, төлөлтөнд хяналт шалгалт хийсэн билээ.

Дээрх татварын ногдуулалт, төлөлтөнд хийсэн шалгалтаар тус компанийг дараах үндэслэлээр татвар төлөөгүй гэж нар бүхий улсын байцаагч нар 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн Дугаар 210297791 тоот Шийтгэвэр-ийн хуудсаар нийт 312,078,760,403.10 төгрөгийн нөхөн татвар, алданги торгууль оногдуулсан актыг үйлдэж 2018 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдөр шуудангаар ирүүлсэн байна. Үүнд:

1. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанаас 26,884,826.48 төгрөгийн орлогын албан татвар төлөөгүй.

2. Гадаад ажиллагсад олгосон цалин, хөдөлмөрийн хөлс, цагнал урамшуулалт тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогоос 8,440,109,300.31 төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татвар суутган авч төсөвт төлөөгүй.

3. Гадаадын туслан гүйцэтгэгч компаниудаар Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний орлогыг шилжүүлэхдээ 289,049,413,387.42 төгрөгийн Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган авч төсөвт төлөөгүй.

4. Үл хөдлөх хөрөнгөд ноогдох албан татварт 14,562,352,888.64 төгрөгийн татвар тооцож төлөөгүй.

5. Дээр дурдсан дөрвөн төрлийн татварын торгууль, алдангид 104,026,253,467.42 төгрөгийн төлбөр оногдуулж, нийт 5 үндэслэлээр акт тогтоосон байна.

Тус нэр бүхий Татварын улсын байцаагчийн дугаар 210297791 тоот "Шийтгэвэр"-ийн актыг хүлээн зөвшөөрөхгүй бөгөөд дараах үндэслэлүүдээр тайлбарлаж байна.

Нэг. Манай толгой компани нь Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 1996 оны 8 тоот зөвлөмжийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын 1993 оны 7 дугаар сарын 23-ны өдрийн дугаар 253 тоот, 1996 оны 8 дугаар сарын 07-ны өдрийн дугаар 183 тоот тогтоол, 1996 оны 8 дугаар сарын 09-ний өдрийн Дугаар ЗГ/144 тоот батламжаар баталсан "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ"-ний "Гэрээлэгч" бөгөөд өнөөг хүртэл дээрх гэрээг чанд баримтлан "Тамсагийн төсөл"-ийг амжилттай хэрэгжүүлж байна. (Засгийн газрын батламжилсан тогтоолыг хавсаргав)

Дээрх Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний 10.4 зүйл (г) заалт болох "Гэрээлэгч" нь (түүний дотор хувь нийлүүдэгчид болон хувьцаа эзэмшигчид) энэ гэрээ хүчин төгөлдөр байх хугацаанд 10.2-т заасан урамшуулал, энэхүү 10.4-т заасан орлон төлөх орлогын татвар, Засгийн газрын байгууллагуудаас жинхэнэ үзүүлсэн үйлчилгээний ердийн хөлсийг төлөх бөгөөд Харин орлогын татвар болон бүх татвар төлөхөөс чөлөөлөгдөнө" гэж заасны дагуу манай компани нь аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар болон бусад бүх төрлийн татвар төлөхөөс чөлөөлөгддөг, мөн үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын тухайд гэрээний 10.4 (г) хэсэгт хамаарахаар байна. НӨАТ-тай холбоотойгоор тус гэрээний 10.4 зүйл (е) заалтад "Гэрээлэгчийн гадаадын оролцон гүйцэтгэгч нь тэдгээрийн газрын төстой холбогдсон үйл ажиллагаанд ногдуулах, орлон төлөх орлогын татвар, орлогын татвар буюу бусад татвараас чөлөөлөгдөнө" гэж заасны дагуу манай компани нь НӨАТ суутган төлөхөөс чөлөөлөгдөж байна. Гэрээний дээрх хоёр заалтыг үндэслэн манай компанийн гэрээлэгч буюу туслан гүйцэтгэгч нь нэр бүхий улсын байцаагчийн актад дурдсан НӨАТ, УХХАТ болон ААНӨАТ-аас чөлөөлөгдөж байгаа бөгөөд татварын суутган буюу төлөлт үүсэхгүй болно.

Мөн Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний 10.4 зүйл (ж) заалтад зааснаар "Гэрээлэгчийн болон оролцон гүйцэтгэгчийн гадаадын ажиллагсад нь Монгол Улсын Засгийн газар, тухайлбал түүний аль нэг улс төрийн байгууллагаас ногдуулах орлогын бүх татвар, нийгмийн даатгалаас чөлөөлөгдөнө" гэж заасан байна. Энэхүү зүйл заалтаар манай компани нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 183 хоног хэтэрсэн эсэхээс үл хамааран гадаадын иргэний хувь хүний орлогын албан татварыг төлөхгүй байх үндэслэл юм.

Хоёр. Монгол Улсын Иргэний хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1 /.../ өөрийн нэрээр эрх олж үүрэг хүлээдэг, үйл ажиллагаанаасаа бий болох үр дагаварыг эд хөрөнгөөрөө хариуцдаг, нэхэмжлэгч, хариуцагч байж чадах, тодорхой зорилго бүхий, тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлдэг зохион байгуулалтын нэгдлийг хуулийн этгээд гэнэ. / Компанийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5-д /.../ Хараат болон өхин компани нь толгой компанийхаа өрийг хариуцахгүй бөгөөд хууль болон тэдгээрийн хооронд байгуулсан гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол толгой компани нь хараат болон өхин компанийхаа өрийг хариуцахгүй. / тус тус заасны дагуу компани нь өөрийн нэрээр бие даасан эрх үүрэг эдэлж эрх зүйн харилцаанд оролцдог.

Гэтэл ТEG-ын энэ удаагийн шалгалт нь Монгол Улсад бүртгэлтэй "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК /РД-2075385/-ийн 2013-2017 онуудын хоорондох хугацааны татварын ногдуулалт, төлөлтийн байдалд чилэгдэж шалгасан боловч тавьсан актад дурдсан тоонууд бүгд АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн хийсэн гэрээ эсвэл цалин хөлс төлбөрүүдээс үүдэлтэй гэж үзэхээр байна. (Тус компанийн бүртгэлийн гэрчилгээг хавсралт 2-оос харна уу). Учир нь "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн 2013-2017 онуудын хоорондох

хугацааны татварын ногдуулалтад хамаарах санхүүгийн баримтуудыг үндэслэвэл нэр бүхий татварын улсын байцаагч нарын акт, түүний тэмдэглэлд дурдсан их хэмжээний орлого, зарлага үнэлгээний тоон дүн гарах боломжгүй юм. Үүнтэй холбоотойгоор манай салбар компаниудын бүтэц, хариуцлага, эрх зүйн чадвар, чадамжийн талаар өмнө нь ҮТЕГ-т 2011 оны 11 дүгээр сарын 7-ны өдрийн 11/1594 тоот явуулсан албан бичигт тодорхой тайлбарласан байдаг билээ. (Хавсралт 3)

Гурав. Татварын улсын байцаагч нар нь манай "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-иас тодорхой баримт, түүний орчуулгыг удаа дараа гаргуулж авахдаа шалгалт хийж байна гэх ерөнхий тайлбараас өөрөөр бүрэн тодорхой тайлбар хэлэлгүй байсаар 2018 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдөр шуудангаар татварын "Шийтгэвэр" оногдуулах тухай актыг бидэнд ирүүлсэн.

Татварын шийтгэвэр оногдуулах актын тэмдэглэлд дурдсан татвар оногдуулах тоо баримт нь манай санхүүгийн бодит тоо баримтаас илт эерүүтэй, тоо баримтыг их хэмжээгээр үндэслэлгүйгээр нэмэгдүүлсэн, гадаад валютаар тооцогдох төлбөр тооцооны дүнг төгрөгт шилжүүлэхдээ ямар ханшийг үндэслэн, хэрхэн хөрвүүлж тооцсон нь тодорхойгүй, энэ талаар гаргасан татварын актыг үйлдэхдээ нэр бүхий улсын байцаагч нар нь манай компанид актыг тайлбарлаж танилцуулаагүй, татварын актад холбоотой тэмдэглэл, бусад баримт бичигтэй танилцаж тайлбар гаргах, гарын үсэг зурж баталгаажуулах боломж олгоогүй шууд гаргасан зэрэг нь Татварын ерөнхий хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 Татварын алба татварын улсын байцаагч нь бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэж тэдэнд итгэл үзүүлэн ажиллана, 17 дугаар зүйлийн 17.1.2 Татвар төлөгч нь татварын хууль тогтоомжийд заасан хөнгөлөлт эдлэх татвараас чөлөөлөгдөх орхтой, 17.1.7 Татвар төлөгч нь татвар ногдуулалт, төлөлт, хяналт, шалгалтын дүнгийн талаар тайлбар авах буюу өгөх эрхтэй, 23 дугаар зүйлийн 23.1 Татварын алба татварын улсын байцаагч нь үйл ажиллагаандаа ... татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх... зарчим баримтална, 25 дугаар зүйлийн 25.1 Татварын алба татварын улсын байцаагч энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийг дагаж мөрдөн татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх зарчмыг хангана, 30 дугаар зүйлийн 30.1.6 татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг үл хүндэтгэхийг хориглоно зэрэг заалтуудыг тус тус зөрчсөн гэж үзэж байна.

Дээр дурдсан үндэслэлүүдээр манай компанийн хувьд нэр бүхий Татварын улсын байцаагчийн актад дурдсан шиг хууль тогтоомжийг зөрчсөн зүйл байхгүй бөгөөд "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-д ногдуулсан 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн дугаар 210297791 тоот "Шийтгэвэр" оногдуулсан актыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй юм.

Иймд Татварын ерөнхий хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.6-д /татварын албанаас гаргасан акт, дүгнэлт, бусад баримт бичигтэй танилцах, үндэслэлгүй буюу хуульд нийцээгүй гэж үзвэл танилцсанаас хойш 30 хоногийн дотор гомдлоо захиргааны болон шүүхийн журмаар гаргах/ гэж заасан эрхийн дагуу тус компанид тавьсан татварын байцаагчийн актыг Татварын маргаан таслах зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн, шийдвэрлэж хүчингүй болгуулах хүсэлтийг гаргаж байна. Бидний энэхүү хүсэлтийг хүлээн авч нааштайгаар шийдвэрлэж өгч бидний хууль ёсны эрх ашиг сонирхол, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнд заасан нөхцөлөө хэрэгжүүлэх боломжоор хангаж өгөхийг Татварын ерөнхий газрын Татварын маргаан таслах зөвлөлийн гишүүдээс хүсч байна гэжээ.

Хариуцагч Татварын ерөнхий газрын Том татвар төлөгчийн газрын татварын улсын байцаагч Б.Төгсжаргал маргаан таслах зөвлөлд гаргасан хариу тайлбартаа Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Том татвар төлөгчийн газар /хуучнаар Улсын төсвийн орлого, хяналтын газар/ын Хяналт, шалгалтын хэлтсийн даргын 2018 оны 09 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 211809342 тоот томилголт олговдсоны дагуу "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг дуустал татварын ногдуулалт, төлөлтийн байдлаар шалгалт хийж 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн 210297791 тоот татварын улсын байцаагчийн шийтгэлийн хуудсаар 3,601,392,310.5 мянган төгрөгийн зарчил илрүүлж 312,078,760.4 мянган төгрөгийн төлбөр ногдуулсан

Шийтгэлийн хуудсаар ногдуулсан төлбөрийг татвар төлөгч эс хүлээн зөвшөөрч ТЕГ-ын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлд 2019 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр гомдол гаргасан. Татвар төлөгчийн гаргасан гомдол тус бүрд дараах тайлбарыг хүргүүлж байна. Үүнд:

Нэг. БНХАУ-ын "Дачин ойл Филд" ХХК-ийн 100 хувийн хөрөнгө оруулалттай 2075385 тоот регистрийн дугаартай "Петро чайна дачин тамсаг" ХХК нь Монгол Улсын хуулийн дагуу 2005 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдөр байгуулагдсан бөгөөд газрын тос олборлох төслийн ажлыг 1993, 1995 онд Монгол Улсын Засгийн газартай байгуулсан "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ"-ний үндсэн дээр хэрэгжүүлж байгаа гэх боловч /гэрээний үүргийн хэрэгжүүлэгч эгтээд биш/ Монгол Улсын Уул уурхайн яамнаас 2016 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дугаар 234 тоот Тосон уул XIX Тамсаг XXI талбайд газрын тос ашиглах аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл олгогдсон байдаг.

Тус компанид татварын хяналт шалгалт хийх явцад Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ нь татварын болон бусад хууль тогтоомжтой нийцээгүй гэж үзэж байна. Үүнд:

1. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 10 дугаар зүйлд "Монгол Улсын олон улсын гэрээ нь соёрхон батлагдсан буюу нэгдэн орсон тухай хууль хүчин төгөлдөр болмогц дотоодын хууль тогтоомжийн адил үйлчилнэ"

2. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1-д "Улсын Их Хурал төрийн дотоод, гадаад бодлогын аль ч асуудлыг санаачлан хэлэлцэж болох бөгөөд дараахь асуудлыг өөрийн онцгой бүрэн эрхэд хадгалж шийдвэрлэнэ", 25.1.7-д "төрийн санхүү, зээл, албан татвар, мөнгөний бодлого, улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үндсэн чиглэлийг тодорхойлж, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, улсын төсөв, түүнийг гицэтгэлийн тайланг батлах" гэж зааснаар хуулиар ногдуулсан татварыг хөнгөлөх чөлөөлөх асуудал нь Улсын Их хурлын онцгой бүрэн эрхийн асуудал байх бөгөөд Монгол Улсын Засгийн газартай байгуулсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээр татварын хөнгөлөлт чөлөөлөлт эдлүүлэх эрх зүйн зохицуулалт байхгүй байна.

3. Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-д "Олон улсын гэрээ гэж Монгол Улс, Монгол Улсын Их Хурал болон Монгол Улсын Засгийн газраас гадаадын нэг буюу хэд хэдэн улс, тэдгээрийн Засгийн газар, олон улсын байгууллагатай тодорхой асуудлаар харилцан эдлэх эрх хүлээх үүргийг тодорхойлон тогтоосон, олон улсын эрх зүйгээр зохицуулагдах хоёр буюу олон талын бичгээр үйлдсэн тохиролцоог хэлнэ" гэж зааснаар үзэхэд энэхүү "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ" нь олон улсын гэрээнд хамаарахгүй байна.

4. Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ /цаашид БХГ гэх/ нь Олон улсын гэрээ биш тул дотоодын хууль тогтоомж буюу татварын ерөнхий хуулиар зохицуулагдах харилцаа мөн болно. Энэ нь Татварын ерөнхий хууль /1992, 2008/ -ийн 2 дугаар зүйлийн 2.2-т "Монгол Улсын олон улсын гэрээнд Монгол Улсын татварын хууль тогтоомжоос өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрднө" гэж заасны дагуу олон улсын гэрээ биш тул Татварын хуулиар зохицуулагдана.

5. Татварын Ерөнхий хууль /1992 оны/ -ийн 2 дугаар зүйлийн 3-д "татвар бий болгох, ногдуулах, өөрчлөх, чөлөөлөх, татвар төлөхтэй холбогдсон харилцааг зөвхөн татварын хуулиар зохицуулна" гэж заасан. Иймд "Петро чайна дачин тамсаг" ХХК-ийн татвар ногдуулалт төлөлт, татварын хөнгөлөлт чөлөөлөлтийн харилцаа нь БХГ-ний заалтаар бус хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй татварын хууль тогтоомжоор зохицуулагдахаар байна.

6. БХГ нь тухай үед мөрдөгдөж байсан гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн хуулийн нэр төмөрны 4-т "Хөрөнгө оруулалтын гэрээ" гэж хуулийн эгтээд байгуулахгүйгээр тодорхой төсөл хэрэгжүүлэх зорилгоор байгуулсан концесс, бүтээгдэхүүн хуваах тухай, маркетинг, менежмент, санхүүгийн түрээс /лизинг/-ийн болон франчайзийн хэлбэрийн хөрөнгө оруулалт хийх хэлцлийг хэлэх зэр заасан тул газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах зарчмаар Засгийн газартай байгуулсан гэрээг "хөрөнгө оруулалтын гэрээ" гэж үзэх үндэслэлтэй байх тул бүтээгдэхүүн хуваах зарчмаар гэрээ байгуулан үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж нь Монгол Улсын татварын хууль тогтоомжийн дагуу татвараа төлж тайлагнахаар байна.

7. 100% биш татварын үйлдлийн түрээнд Монгол Улсын Аж ахуйн нэгжийн ерөнхий албан татварын хуулийн 7 дугаар зүйл "Албан татвараас хөнгөлөх, чөлөөлөхийн" 7.2-т "Газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах зарчмаар Монгол Улсын Засгийн газартай

байгуулсан гэрээний дагуу Монгол Улсын үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаадын аж ахуйн нэгж өөрт нь ногдох бүтээгдэхүүний борлуулалтаас олсон орлогод түүнийг гадаад гуйвуулах үед энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2 шатлалын хувиар ногдох аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар хувьцааны ногдол ашиг, хувь хүртэгчийн орлогод 15 хувь, мөн зүйлийн 3 дахь хэсэгт эрхийн шимтгэлийн орлогод 10 хувиар гэж заасны дагуу ногдуулах татвараас тус тус чөлөөлнө",

8. БХГ нь Газрын тосны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2-т "Газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагаа явуулж байгаа гэрээлэгчид Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасан хувь хэмжээгээр татвар ногдуулна" гэж тус тус заасан.

9. Уг БХГ нь олон улсын гэрээ байсан бол Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Аравдугаар зүйл болон Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.2-т тус тус заасны дагуу уг гэрээний 10 дугаар зүйлийн 10.4-т заасныг баримтлан татвараас чөлөөлөх нь үндэслэлтэй юм. Гэвч 1969 оны Олон улсын гэрээний эрх зүйн тухай Венийн конвенцийн 1 дүгээр зүйлийн а-д "гэрээ" гэж "... улсуудын хооронд бичгээр байгуулсан..." гэрээг хэлдэг бөгөөд уг БХГ-г олон улсын гэрээ биш тухай Гадаад харилцааны яамнаас тодорхойлолт ирүүлсэн болно. /Гадаад харилцааны яамнаас ирсэн 2017.09.29-ний 09/5625 тоот албан бичгийг хавсаргав/

Өмнө тус компанигай холбогдуулан гаргасан татварын улсын байцаагчийн актыг Маргаан таслах зөвлөлөөс удаа дараа хүчингүй болгож шийдвэрлэхдээ хууль тогтоомжийг үндэслэлийг нарийвчлан заагаагүй, БХГ нь хууль тогтоомжтой зөрчилдөж байгааг нотолсон шийдвэрүүдийг гаргаж байсан байна. Монгол Улсын аливаа татварын хууль тогтоомжид татвар төлөгчийн төлөх ёстой албан татварыг Засгийн газар хариуцаж төлөх тохиолдолд татварын улсын байцаагчийн шийдвэрийг хүчингүй болгох эрх Маргаан таслах зөвлөлд олгогдоогүй болно. Түүнчлэн Үндсэн хуулийн Тарьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4-т хуулийг зөв хэрэглэх талаар албан ёсны тайлбар гаргах эрх бүхий этгээд нь Монгол Улсын Дээд шүүх тул Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл нь "... одоогийн хүчин гүйцүүдэр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжид нийцүүлэн өөрчлөлт оруулсны дараа татвар ногдуулах асуудлыг шийдвэрлэх нь зүйтэй байна" гэх дүгнэлт гаргах эрх бүхий этгээд биш юм.

Хоёр Хяналт шалгалтын явцад баримт материалын хүсэлт болон газрын даргын албан тоотоор удаа дараалан Монгол Улсад бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн бүтэц зохион байгуулалт, төлгөй компаниудын зураглал, тэдгээрийн эрх үүрэг, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ болон түүний албан ёсны орчуулгыг нотлох баримтын хүрээнд шаардсан боловч хяналт шалгалтын хугацааны туршид гаргаж өгөөгүй билээ.

Монгол Улсын Засгийн газар нь 1993 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдөр Тосон уул XIX талбайг "Медальион Монгол Ойл" компани /Засгийн газрын 1993.07.23-ны 253 дугаар тогтоолоор, 1995 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр "Соко тамсаг Монголиа Инк" компани /Засгийн газрын 1996.08.09-ны 144 дүгээр тогтоол/ уудад тус тус бүтээгдэхүүн хуваахаар гэрээлсэн. Харин БХГ-ийн "Гэрээлэгч"-ийн эрх, үүргийг БНХАУ-ын "Дачин Ойл фийлд" ХХК-ийн харилцан хамаарал бүхий компани болох АНУ-ын Делавэр мужид бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" компани хэрэгжүүлдэг болох нь Маргаан таслах зөвлөлд гаргасан гомдолд тодорхойлсон байна.

Дээр дурдсанаар хэдийгээр БХГ-нд гэрээлэгчийн үүргийг АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" компани эзэмшдэг боловч Монгол Улсын Уул уурхайн яамнаас 2016 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн 234 тоот Тосон уул XIX Тамсаг ХХК талбайд газрын тос ашиглах аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл Монгол Улсад бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-д олгогдсон байдаг.

Тамсаг ХХК талбайд байгуулсан БХГ-ийн 10.4-д "Гэрээлэгч болон түүнтэй адилтгах татвар төлөгчид хамаарах МУ-ын Засгийн газрын орлогын хувиар тооцсон татварыг төлөөлүүлэн (орлогын орлон төлөгдөх татвар) төлнө. Гэрээлэгч нь нийт орлого зөвшөөрөгдсөн хөнгөлөлт болон орлон төлөгдөх татварын хэмжээг харуулсан жил бүрийн тайланг МУ-ын татварын холбогдох байгууллагуудад танилцуулна" гэсэн бол Тосон уул XIX

БХГ-ний хувьд мөн заалтад "орлогын татварын жилийн эцсийн тооцоог дараа оны нэгдүгээр сард багтаан Монголын Татварын байгууллагатай хийж байна" гэж тус тус заажээ. Энд тайлбарт дурдсаны дагуу Гэрээлэгч АНУ-ын гэрээлэгч тал нь АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" компани Монгол Улсын Татварын албанд нийт орлого, хөнгөлөлт, орлогын орлон төлөгдөх татварын хэмжээг харуулсан хоёр талбайн хувьд тус тусад нь хүргүүлэх үүрэгтэй. Гэвч өнөөдрийг хүртэл БХГ-ний "Гэрээлэгч"-д нь дээрх гэрээний үүргээ биелүүлээгүй буюу Монгол Улсын Татварын албанд газрын тосны нийт орлогоо тайлагнаж байгаагүй билээ. Тухайлбал Монгол улсад бүртгэлтэй Петрочайна дачин тамсаг ХХК нь 2013-2017 онуудад Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тайлангаар Улаанбаатар дахь оффисын үйл ажиллагаатай холбоотой санхүүжилт, түүнтэй холбогдон гарсан зардлын мэдээллийг л тайлагнасан буюу үйл ажиллагааны санхүүжилтийн дүн орлого гэж тайлагнан, уг дүнтэй адил хэмжээний дүнгээр удирдлага болон борлуулалтын үйл ажиллагааны зардлыг хасаж тооцон тайлагнасан байна. Харин БХГ-ний гэрээлэгч болон АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна дачин тамсаг" компани дээрх гэрээнд заасан үүргээ хэрэгжүүлэхийн тулд 2 талбайд тус бүрд нь татварын тайлан гаргаж, Монгол Улсын татварын албанд тушаах үүргээ хэрэгжүүлээгүй байна.

Гурав. Бид хяналт шалгалтын томилолтыг гардан авахаас эхлээс хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа дуусах хүртэлх хугацаанд Татварын ерөнхий хууль, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль, ТЕГ-ын даргын баталсан "Татварын хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны журам"-д заасны хүрээнд үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлсэн билээ. Хяналт шалгалтын хугацаанд татвар төлөгчийг дарамталсан, тайлбар гаргаж өгөх нөхцөл бололцоогоор хангаагүй, ТУБ нарын зүгээс ямар нэгэн ёсгүйн зөрчил гаргаагүй болно.

Харин хяналт шалгалтын хугацаанд шаардлагатай анхан шатны болон нотлох баримтыг нотлох баримтын шаардлагын хэмжээнд хугацаанд нь тэргэлзэхгүй хариуцагч талаас ямар албан тушаалтай хэн гэдэг хүн шаардлагатай мэдээллийг гаргаж өгөх нь тодорхойгүй удирдлагын зүгээс хэн гэдэг хүнд хяналт шалгалтын үйл явцтай холбоотой мэдээллийг танилцуулах нь тодорхойгүй байсан нь хяналт шалгалтын ажил сунжирхад нөлөөлсөн болно. Уг ойлгомжгүй асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх, хяналт шалгалтын үйл явцтай холбоотойгоор ТУБ бид өөрсдийн хариуцсан нэгжийн даргын хамт "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн холбогдох хүмүүстэй тухай бүр, удаа дараа ТЕГ-ын байранд уулзалт зохион байгуулж байсан билээ.

Хяналт шалгалтын ажил дуусч, татварын улсын байцаагчийн шийтгэлийн хуудас үйлдэхтэй холбоотойгоор тус компанийн удирдлагууд /шийтгэлийн хуудастай танилцах/ тай холбогдох гэсэн боловч "БНХАУ руу түр хугацаанд буцсан байгаа" шалтгаанаар гардуулж чадаагүй, түүнтэй холбогдох баримтыг ирүүлээгүй тул хуульд заасны дагуу баталгаат шуудангаар хүргүүлсэн болно. Энэ удаагийн хяналт шалгалт нь Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар прокурорын хяналтад хийгдсэн бөгөөд эцсийн шийдвэр болох шийтгэлийн хуудсыг прокуророос хянаад хууль тогтоомжид нийцсэн гэж үзсэн болно. Энэ нь хуулиар олгогдсон эрхийн хүрээнд хяналт тавих чиг үүргийн дагуу хийгдсэн прокурорын үйл ажиллагаа юм.

Хэрэв хяналт шалгалтын явцад процессын болон хууль хэрэглээний зөрчил гаргаж татвар төлөгч буюу хуулийн этгээдийн эрхийг зөрчсөн тохиолдолд шийтгэлийн хуудсыг хүчингүй болгох эрх нь Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу зөвхөн прокурорт болон Захиргааны хэргийн шүүхэд олгогдсон бөгөөд хууль тогтоомжид нийцсэн учир өнөөдөр энэхүү шийтгэлийн хуудас нь хүчинтэй хэвээр байгаа болно гэжээ.

ҮНДЭСЛЭХ НЬ

Татварын улсын байцаагчид "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн 2013-2017 оны татвар ногдуулалт, төлөлтийн байдалд хяналт шалгалт хийж татварын улсын байцаагчийн 2018 оны 12 дугаар сарын 26 ны өдрийн 210297791 дүгээр шийтгэлийн хуудсаар нийт 3,601,392,310,522.10 төгрөгийн зөрчилд, 208,052,506,387.20 төгрөгийн нөхөн татвар,

62,415,752,080.60 төгрөгийн торгууль, 41,610,501,387.20 төгрөгийн алданги, нийт 312,078,760,403.10 төгрөгийн төлбөр ногдуулжээ.

Гомдол гаргагч нь нэр бүхий татварын улсын байцаагчийн 210297791 тоот "Шийтгэвэр"-ийн актыг хүлээн зөвшөөрөхгүй бөгөөд ... манай толгой компани нь Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 1996 оны 8 тоот зөвлөмжийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын 1993 оны 7 дугаар сарын 23-ны өдрийн дугаар 253 тоот, 1996 оны 8 дугаар сарын 07-ны өдрийн дугаар 183 тоот тогтоол, 1996 оны 8 дугаар сарын 09-ний өдрийн Дугаар ЗГ/144 тоот батламжаар баталсан "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ"-ний "Гэрээлэгч" бөгөөд өнөөг хүртэл дээрх гэрээг чанд баримтсан "Тамсагийн төсөл"-ийг амжилттай хэрэгжүүлж байна. ... гэрээний 10.4 (г)-д "Гэрээлэгч" нь (тууний дотор хувь нийлүүлэгчид болон хувьцаа эзэмшигчид) энэ гэрээ хүчин төгөлдөр байх хугацаанд 10.2-т заасан урамшуулал, энэхүү 10.4-т заасан орон төлөх орлогын татвар, Засгийн газрын байгууллагуудаас жинхэнэ үзүүлсэн үйлчилгээний ердийн хөлсийг төлөх бөгөөд харин орлогын татвар болон бүх татвар төлөхөөс чөлөөлөгдөнө" гэж заасны дагуу ... аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар болон бусад бүх төрлийн татвар төлөхөөс чөлөөлөгддөг, мөн үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын тухайд гэрээний 10.4 (г) хэсэгт хамаарахаар байна. ... гэрээний 10.4 (е), (ж) заалтын дагуу манай компани нь нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган төлөхөөс чөлөөлөгдөж байна. ... Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 183 хонго хэтэрсэн эсэхээс үл хамааран гадаадын иргэний хувь хүний орлогын албан татварыг төлөхгүй байх үндэслэл юм ..." гэж татварын улсын байцаагчдын зүгээс Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ нь тухайлсан татварын харилцааг нарийвчлан зохицуулсан татварын хуулиас давж үйлчлэх ёсгүй гэх тайлбар, үндэслэлүүдийг гаргаж маргасан байна.

Маргаан бүхий нөхцөл байдлыг судлан үзвэл, Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлөн Монгол газрын тос (МГТ) компани болон АНУ-ын "Медаллион монгол ойл" компанийн хооронд 1993 оны 04 дүгээр сарын 26-ний өдөр Тосон Уул XIX талбай, мөн Монгол газрын тос болон АНУ-ын "Территориал ресорсис" компани, Австрали Улсын "Комманд петролеум" компани, олон улсын газрын тосны концерциумын хооронд Матад XX, Тамсаг XXI талбайд 1995 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ"-г байгуулж, уг гэрээг Монгол Улсын Засгийн газрын 1993 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн 253 дугаар, 1996 оны 08 дугаар сарын 7-ны өдрийн 183 дугаар тогтоолор тус тус баталжээ.

АНУ-д бүртгэлтэй "Соко Тамсаг Монгол" компани нь 2005 оноос өмнө Монгол Улсад газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байсан байна. БНХАУ-ын "Дачин Ойлфийлд лимитед" компани нь дээрх "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ"-ний эрх үүргийг АНУ-д бүртгэлтэй "Соко Тамсаг Монгол" компаниас 2005 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдөр шилжүүлэн авч холбогдох бичиг баримтад уг компанийн нэрийг өөрчлөн АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна Дачин Тамсаг" компани нэрээр шинэчлэн бүртгүүлсэн байна. БНХАУ-ын "Дачин Ойлфийлд лимитед" компани нь 2005 онд Монгол Улсад "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийг үүсгэн байгуулсан бөгөөд газрын тосны хайгуул хийх, олборлох, боловсруулах, тээвэрлэх ... үйл ажиллагааг хариуцан явуулдаг байна.

Татварын улсын байцаагчдын шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан зөрчлийг хянан магадлах явцад дараах нөхцөл байдал тогтогдож байх тул түдгэлзүүлж дээд шатны татварын албанд буцааж шийдвэрлэх нь зүйтэй гэж зөвлөлийн бүрэлдэхүүн дүгнэлээ.

Шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан 1 дэх зөрчлийн тухайд Татварын улсын байцаагчид 2015-2017 онд нийт 89,616,088.28 төгрөгийн оршин суугч бус эгээдээр гүйцэтгүүлсэн ажил үзүүлсэн үйлчилгээний төлбөрийг гадагш шилжүүлэхдээ аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар суутган тооцож тайлагнаагүй зөрчилд 17,923,247.60 төгрөгийн нөхөн татвар, 5,376,963.20 төгрөгийн торгууль, 3,584,643.60 төгрөгийн алданги, нийт 26,884,826.40 төгрөгийн төлбөр ногдуулжээ.

"Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2015-2017 онд АНУ-ын "Thompson & Knight LLP" компанид хуулийн үйлчилгээний төлбөр, журамжид нийт 89,616,088.28 төгрөгийн төлбөрийг шилжүүлсэн боловч албан татвар ногдуулан суутгаж тайлагнаагүй зөрчилд

хариуцлага оногдуулсныг буруутгах үндэслэлгүй боловч "Татварын хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны журам /2017 оны/"-ын 6.4.2-т заасан татварын хяналт шалгалтын явцад оршин суугч бус этгээдийн үзүүлсэн ажил, үйлчилгээний гэрээ, хэлцэлтэй холбоотой баримтыг татвар төлөгчөөс шаардах, гаргуулах үүргээ татварын улсын байцаагчид хэрэгжүүлээгүй байна.

Иймд, татвар төлөгчийн "... актыг тэмдэглэлд дурдсан татвар оногдуулах тоо баримт нь манай санхүүгийн бодит тоо баримтаас илт зөрүүтэй, тоо баримтыг их хэмжээгээр үндэслэлгүйгээр нэмэгдүүлсэн, гадаад валютаар тооцогдох төлбөр тооцооны дүнг төгрөгт шилжүүлэхдээ ямар ханшийг үндэслэн, хэрхэн хөрвүүлж тооцсон нь тодорхойгүй, улсын байцаагч нар нь манай компанид актыг тайлбарлаж, танилцуулаагүй, татварын акттай холбоотой тэмдэглэл, бусад баримт бичигтэй танилцаж тайлбар гаргах, гарын үсэг зурж баталгаажуулах боломж олгоогүй ..." гэх гомдол үндэслэлтэй гэж үзэж, түдгэлзүүлж, дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцааж шийдвэрлэх нь зүйтэй гэж зөвлөлийн бүрэлдэхүүн үзлээ.

Шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан 2 дахь зөрчлийн тухайд, Татварын улсын байцаагчид 2013-2017 онд нийт 1,618,039,209,848.94 төгрөгийн үл хөдлөх эд хөрөнгөнд үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар ногдуулан төлөөгүй зөрчилд 9,708,235,259.20 төгрөгийн нөхөн татвар, 2,912,470,577.80 төгрөгийн торгууль, 1,941,647,051.90 төгрөгийн алданги, нийт 14,562,352,888.90 төгрөгийн төлбөр ногдуулжээ.

Татварын улсын байцаагчид "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2013 онд 208,878,136,423.70 нэгдсэн байгууламж шахалтын станцад, 2014 онд 253,004,946,249.10 төгрөгийн 2 ширхэг нэгдсэн байгууламж шахалтын станцад, 2015-2017 онд 385,385,375,725.38 төгрөгийн 2 ширхэг нэгдсэн байгууламж шахалтын станцад үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар ногдуулж төлөөгүй гэж үзжээ.

Татвар төлөгч "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн хувьд дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгүүдэд Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар тайлагнасан эсэх асуудлаар маргаагүй. Гагцхүү санхүүгийн бодит тоо баримтаас илт зөрүүтэй, тоо баримтыг их хэмжээгээр үндэслэлгүйгээр нэмэгдүүлсэн, тодорхойгүй, танилцуулаагүй үндэслэлээр маргаж байх тул хяналт шалгалтын явцад татварын улсын байцаагчид "Татварын хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны журам /2017 оны/"-ын 6.4.2, 6.4.3-т заасны дагуу дээрх үл хөдлөх хөрөнгүүдийг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн, тэрчилгээ авсан эсэх, санхүүгийн тайланд бүртгэсэн эсэх, мөн хөрөнгийн үнэлгээг тооцох эх сурвалжийг тодруулах шаардлагатай байжээ.

Өөрөөр хэлбэл, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын тухай хууль /2000 оны/-ийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-д "... Иргэний хуулийн 84.3-т заасны дагуу тодорхойлогдсон бүх төрлийн үл хөдлөх эд хөрөнгөнд албан татвар ногдуулна. 5 дугаар зүйлийн 5.1-д "Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар ногдуулах үнэлгээг уул хөрөнгийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлд бүртгэгдсэн үнийн дүнгээр, бүртгэгдээгүй бол хөрөнгийн даатгалд даатгуулсан үнийн дүнгээр, ... даатгуулаагүй бол данс бүртгэлд бүртгэгдсэн үнийн дүнгээр тус тус тодорхойлно". 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварыг энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан үнэлгээнээс аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал ... 0.6-1.0 хувиар тооцож ногдуулна. 8 дугаар зүйлийн 8.1-д "Татвар төлөгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэлгээг шийтгэлийн шалгалтын үйл ажиллагааны 15-ийн байдлаар байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэлгээгээр тооцно" гэж зааснаас үзвэл тухайн 2 ширхэг нэгдсэн байгууламж, шахалтын станцад үл хөдлөх эд хөрөнгийн тэрчилгээ /улсын бүртгэлд бүртгэсэн эсэх/ гарсан эсэх, бүртгэгдсэн бол тухайн улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн үнэлгээг харгалзахгүйгээр шууд данс бүртгэлд бүртгэгдсэн үнэлгээгээр зөрчилд тооцсон нь дээрх хуулийн зарчим /дараалал/-д нийцэхгүй байна.

Шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан 3 дахь зөрчлийн тухайд, Татварын улсын байцаагчид "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2013-2017 онд Britannia corporate management ltd, DQE International, Shandong Nine-Ring Petroleum Machinery Co., Ltd, Great

Wall Drilling Company LTD, Daqing oilfield limited company, Petrochina Daqing Petroleum Project Bidding Agent LLC, Panjin Liaone Oilfield Industrial co., LTD, Daqing oilfield road&bridge engineering компаниудад нийт 1,926,996,089,249.49 төгрөгийн төлбөрийг шилжүүлэхдээ нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган тооцож тайлагнаагүй зөрчилд 192,699,608,924.00 төгрөгийн нөхөн татвар, 57,809,822,677.50 төгрөгийн торгууль, 38,539,921,785.00 төгрөгийн алданги, нийт 289,049,413,386.50 төгрөгийн төлбөр ногдуулжээ.

Татварын улсын байцаагчдыг дээрх үндэслэлээр "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-д шийтгэлийн хуудсаар хариуцлага оногдуулсныг буруутгах үндэслэлгүй боловч хяналт шалгалтын явцад зайлшгүй шалгаж, тодруулах, нөхцөл байдлыг тогтоох ажиллагааг явуулаагүй гэж үзэх үндэслэлтэй байна.

Тухайлбал, татварын улсын байцаагчид "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь дээр нэр дурдсан аж ахуйн нэгжүүдэд төлбөрийг шилжүүлэхдээ нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган тооцож тайлагнаагүй зөрчил гэж үзсэн боловч нэмэгдсэн өртгийн албан татвар ногдуулах ямар харилцаа үүссэн болохыг баримтаар тогтоогоогүй.

Өөрөөр хэлбэл, шилжүүлж буй төлбөр нь тухайн компаниудын хувьд Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1-д заасан бараа эсхүл ажил, үйлчилгээний алин болохыг татварын хяналт шалгалтын явцад татвар төлөгчөөс гаргуулж шалгаагүй, тодруулаагүй. Энэ талаар татвар төлөгчийн санхүүгийн бодит тоо баримтаас илт зөрүүтэй, тоо баримтыг их хэмжээгээр үндэслэлгүйгээр нэмэгдүүлсэн, гадаад валютаар тооцогдох төлбөр тооцооны дүнг төгрөгт шилжүүлэхдээ ямар ханшийг үндэслэн, хэрхэн хөрвүүлж тооцсон нь тодорхойгүй, гомдол үндэслэлтэй бөгөөд магадалгааны явцад ирүүлсэн татварын улсын байцаагчдын жагсаалтаар ирүүлсэн мэдээллээр дээрх компаниудаар газрын гадаргуу дахь өрөмдлөгийн инженерчлэлийн, перфорацийн ажлын төлбөр, геологийн судалгаа, шавардлагын судалгаа шинжилгээ, хавхлаг, туузан халаагч, багаж хэрэгсэл, аппаратын зэрэг төлбөрүүд цооногийн каратож бүх төрлийн засвар үйлчилгээний, эрүүл мэндийн үзлэг, гадаад сургалтын төлбөр, шингэн хагалгааны инженерчлэлийн ажил тус тус гүйцэтгүүлсэн гэх нөхцөл байдлыг татвар төлөгчийн нотлох баримт /гэрээ/-аар тулган шалгаж, нягталж, тодруулах шаардлагатай гэж үзлээ.

Шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан 4 эх зөрчлийн тухайд, Татварын улсын байцаагчид 2013-2017 онд нийт 56,267,395,335.39 төгрөгийн Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 183 хоногбоос дээш хугацаагаар ажилласан гадаад ажиллагсдад өлгөсөн хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогод хувь хүний орлогын албан татвар суутган тооцож, төсөвт төлөөгүй зөрчилд 5,626,739,533.50 төгрөгийн нөхөн татвар, 1,688,021,860.10 төгрөгийн торгууль, 1,125,347,906.70 төгрөгийн алданги, нийт 8,440,109,300.30 төгрөгийн төлбөр ногдуулжээ.

Татварын улсын байцаагчид хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль /2006 оны/-ийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Дараах хувь хүнийг Монгол Улсад байнга оршин суугч албан татвар төлөгч гэж үзнэ; 6.1.2 тухайн татварын жилд 183 ба түүнээс дээш хоног Монгол Улсад амьдарсан", 8 дугаар зүйлийн 8.1-д "Албан татвар төлөгчийн татварын жилд олсон дараах орлогод албан татвар ногдуулна: 8.1.1 цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагналт, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр орлоолтийн орлого", 26 дугаар зүйлийн 26.3-т "Суутгагч нь албан татвар төлөгчийн орлогоос суутган авсан албан татварыг энэ хуулийн 26.1.6-д зааснаас бусад тохиолдолд дараа сарын 10-ны өдрийн дотор холбогдох төсөвт шилжүүлнэ" гэж заасныг зөрчсөн гэж үзэж хариуцлага оногдуулж болох ч Татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг харгалзан үзэх ёстой.

Татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн 15 дугаар зүйлийн 1-д "Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Улсад ажил үйлчилгээ эрхлээгүйгээс бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохирогч Улсын байнга оршин суугчийн ажил хийж авсан цалин хөлс болон

түүнтэй адилтгах орлогод 16, 18, 19, 20 ба 21 дүгээр зүйлд заасанчлан зөвхөн Хэлэлцэн тохирогч Улс татвар ногдуулна. Хэрэв ажил үйлчилгээг Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Улсад гүйцэтгэж байгаа бол тэрхүү ажил үйлчилгээнээс олсон орлогод Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Улсад татвар ногдуулна", 2-т "Энэхүү зүйлийн 1 дүгээр заалтыг үл харгалзан Хэлэлцэн тохирогч Улсын оршин суугч Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Улсад дор дурдсан нөхцөлд татвар оногдуулна", а) орлого авагч нь тухайн жилд нийт 183 өдрөөс илүүгүй хугацаагаар Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Улсад байсан бол; ..." гэж заасан.

Өөрөөр хэлбэл, БНХАУ-ын байнга оршин суугч ажилчдын цалин хөлс болон түүнтэй адилтгах орлогод зөвхөн БНХАУ татвар ногдуулна. Хэрэв ажил үйлчилгээг Монгол Улсад гүйцэтгэж байгаа бол тэрхүү ажил үйлчилгээнээс олсон орлогод Монгол Улс татвар ногдуулах, мөн хэлэлцээрийн 2-т зааснаар 1 дэх заалтыг үл харгалзан орлого авагч БНХАУ-ын ажилчид нь Монгол Улсад тухайн жилд нийт 183 өдрөөс илүүгүй хугацаагаар Монгол Улсад байсан бол БНХАУ татвар ногдуулахаар байна.

Дээрхээс үзвэл гомдол гаргагч "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нь 2013-2017 онд Хятад ажилчдын болон гадаадын /Ехра/ ажилчид нь Монгол Улсад тухайн жилд нийт 183 өдрөөс илүүгүй, эсхүл түүнээс дээш хугацаагаар ажилласан эсэх талаар нотлох баримт байхгүй, холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тодруулахгүйгээр тухайн жилд нийт 183 ба түүнээс дээш хоног Монгол Улсад амьдарсан гэж үзэж хариуцлага оногдуулах нь хэлэлцээрийн дээрх зохицуулалттай зөрчилдөж болзошгүй байна.

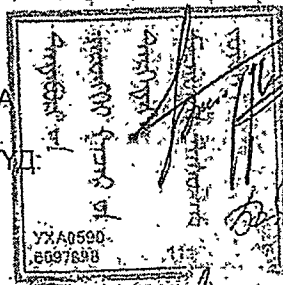
Нэгтгэн дүгнэвэл, дээр дурдсан зөрчлүүдэд холбогдох шаардлагатай баримт материалыг татвар төлөгч болон холбогдох эрх бүхий байгууллагаас гаргуулж, нөхцөл байдлыг шалган тодруулах ажиллагаа нь маргаан таслах зөвлөлийн магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн, магадлагаанд ирүүлсэн тайлбар, баримтын хүрээнд шийдвэрлэх боломжгүй байх тул татварын улсын байцаагчийн 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн 210297791 дүгээр шийтгэлийн хуудсыг түдгэлзүүлэх нь зүйтэй гэж зөвлөлийн бүрэлдэхүүн үзлээ.

Татварын ерөнхий хууль /2018 оны/-ийн 47 дугаар зүйлийн 47.10, "Татварын маргаан таслах зөвлөлийн ажиллах журам"-ын 7.1.4-т заасныг тус тус удирдлага болгон **ТОГТООХ** нь:

1. Татварын ерөнхий 47 дугаар зүйлийн 47.11, 47.11.2 дахь заалтыг баримтлан татварын улсын байцаагчийн 2018 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн 210297791 дүгээр шийтгэлийн хуудсыг түдгэлзүүлж, дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцаасугай.

ДАРГА

ГИШҮҮД

Б.ТОЛМУҮН

З.ЭНХБОЛД

Б.БОЛОРМАА

Э.ЭНХБОЛД

Р.МЯГМАРЖАВ

Д.МӨНХТАМИР

Г.ГАЛТАНЗАЯА

Ш.ЦОГЗОЛМАА

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДЭРГЭДЭХ
ТАТВАРЫН МАРГААН ТАСЛАХ ЗӨВЛӨЛИЙН
ХУРАЛДАЛНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

2022 оны 07 дугаар сарын 08

№ 02

Улаанбаатар хот

ХЭЛЭЛЦСЭН нь:

Татварын ерөнхий газрын дэргэдэх Татварын маргаан таслах зөвлөлийн хуралдааныг маргаан таслах зөвлөлийн дарга Б.Тэлмүүн даргалж, гишүүн З.Энхболд, Б.Болормаа, А.Энхболд, Р.Мягмаржав, Д.Мөнхтамир, Г.Алтанзаяа, нарийн бичгийн дарга Ш.Цогзолмаа нарын бүрэлдэхүүнтэйгээр эхэлж, "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн санхүүгийн тайлангийн хэлтсийн дарга Гоу Юн Фен, санхүүгийн хэлтсийн дарга Э.Болормаа, санхүүгийн хэлтсийн мэргэжилтэн Дэгжрэх, орчуулагч Үүрийнтуяа, Уранчимэг нарыг оролцуулан "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн татварын улсын байцаагчийн 210297791 дүгээр татварын улсын байцаагчийн шийтгэлийн хуудаст гаргасан гомдлыг хянан хэлэлцэх хуралдааныг Татварын ерөнхий газрын 706 тоот өрөөнд хийв.

Хуралдаан 10 цаг 50 минутад эхлэв.

СОНССОН нь:

Б.Тэлмүүн: "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн магадалгааг сонсьё.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа, М.Алтангэрэл "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн 2016-2017 оны татварын ногдуулалт төлөлтийн байдалд шалгалт хийж, 3.6 их наяд төгрөгийн 4 төрлийн зөрчилд 312.1 тэрбум төгрөгийн татвар ногдуулсан. Зөрчлийг нь задлаад үзвэл оршин суугч бус этгээдээр гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөрийг гадагш шилжүүлэхдээ аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараас суутгаагүй, 2-т оршин суугч бус этгээдээс Монгол улсын иргэн, хуулийн этгээдийн захиалгаар бараа борлуулах, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхдээ НӨАТ-ыг суутгаагүй, энэ нь бараа биш, ихэнхдээ ажил үйлчилгээ, 3-т 185-аас дээш хугацаагаар оршин суусан гадаад ажиллагсад олгосон хөдөлмөрийн хөлсөнд ХХОАТ суутгаагүй, 4-т үл хөдлөх эд хөрөнгөд үл эдлэх эд хөрөнгийн хөрөнгийн албан татвар ногдуулж төлөөгүй гэсэн 4 төрлийн зөрчилтэй. Гомдолдоо "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн хувьд 2005 оноос өмнө АНУ-д бүртгэлтэй "Соко Тамсаг Монгол" компани газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байгаад дараа нь гэрээний эрх, үүргээ БНХАУ-ын "Дачин Ойлфиилд лимитед" компани шилжүүлж аваад дараа нэрээ өөрчлөн АНУ-д бүртгэлтэй "Петрочайна Дачин Тамсаг" компани нэрээр шинэчлэн бүртгүүлсэн байна. БНХАУ-ын "Дачин Ойлфиилд лимитед" компани нь 2005 онд Монгол Улсад "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийг үүсгэн байгуулсан.

Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний гол заалт 10.4-г-д гэрээлэгч нь түүний дотор хувь нийлүүлэгч болон хувьцаа эзэмшигч, түншүүд болон бусад хувь эзэмшигчдэдээ заагаад өгчихсөн энэ гэрээг хүчин төгөлдөр байх хугацаанд 10.2-т заасан урамшуулал, 10.4-т заасан орлон төлөх орлогын татвар Засгийн байгууллагуудаас жинхэнэ үзүүлсэн үйлчилгээний ердийн хөлсийг төлөх бөгөөд харин орлогын албан татвар болон бусад бүү татвар төлөхөөс чөлөөлөгдөнө. Яг энэ заалтаар аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараасаа чөлөөлөгдөнө, үл хөдлөхийн татвараас чөлөөлөгдөнө гэж татвар төлөгч хэлдэг, энэ 10.4-г заалт гэрээлэгч нь түүний дотор хувь нийлүүлэгчид болон хувьцаа эзэмшигчид, түншүүд, болон бусад хүү эзэмшигчид/ энэ гэрээ хүчин төгөлдөр байх хугацаанд 10.2-т заасан урамшуулал, энэхүү 10.4- заасан орлон төлөх орлогын татвар Засгийн газрын

байгууллагуудаас жинхэнэ үзүүлсэн үйлчилгээний ердийн хөлс төлөх бөгөөд харин орлогын татвар, болон бусад бүх татвар төлөхөөс чөлөөлөгдөнө. Энэхүү заалтаар нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөгдөнө гэж маргадаг. Мөн 10.4.ж заалтаар гэрээлэгчийн болон орлон гүйцэтгэгчийн гадаадын ажиллагсад нь Монгол Улсын Засгийн газар, тухайлбал, түүний аль нэг улсын төрийн байгууллагаас нь ногдуулах орлогын бүх татвар нийгмийн даатгалаас чөлөөлөгдөнө гээд, энэ заалтаар ХХОАТ-аас чөлөөлөгдөнө гэж үздэг.

Магадалгааны явцад гэрээ байгуулагдах үеийн хууль эрх зүйн орчныг судлан оруулж байна. Газрын тосны тухай хуулийн 1991 оны 1 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн 9.2-т газрын тусгай холбоотой үйл ажиллагаа явуулж байгаа гэрээлэгчид Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасны дагуу хувь хэмжээгээр татвар ногдуулна, 9.3-т газрын тос олборлосны төлбөр, татвар төлөх хэлбэрийг гэрээлэгч болон газрын тосны хэрэг эрхлэх байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно гэж заасан. Газрын тосны тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай 2013 оны 10 дугаар сарын 3-ны өдрийн хуулийн 9.4-т гэрээлэгчийн татварын хувь хэмжээг болон татварын орчныг тогтворжуулах асуудлыг Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд заасан журмаар зохицуулна гэж заасан байна.

Татварын ерөнхий хууль /1992 оны/-иар татварыг УИХ-аар хуулиар бий болгож, өөрчилж, хүчингүй болгон нэг л заалттай байна, мөн татвар хөнгөлөлт чөлөөлөх асуудлыг зөвхөн татварын хуулиар зохицуулна гээд заагаад өгчихсөн байна. Тогтвортой байдлын гэрээг байгуулж, хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний тал, түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан хууль тогтоомж, заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөнө гэсэн Татварын ерөнхий хуульд орсон гол гол өөрчлөлтүүд нэмэгдсэн. Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд заасны тул тогтворжуулах гэрчилгээгээр татварын хувь, хэмжээг Засгийн газраас хөрөнгө оруулагчидтай байгуулсан хөрөнгө оруулалтын гэрээгээр тогтворжуулна гэсэн нэмэлт өөрчлөлтийг 2013 онд Татварын ерөнхий хуульд оруулж өгсөн байгаа.

Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд /1993 оны/ гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжид татварын хуульд зааснаас илүү таатай нөхцөл олгох асуудлыг энэ хууль түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаар шийдвэрлэнэ гэсэн заалттай. Энэ нь 18.2, 19, 20 гэсэн заалт байгаа. 1998 онд Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуулиар эдгээр заалт хүчингүй болсон байна.

Магадалгааны явцад шаардлагатай хэд хэдэн асуудлыг тодруулахаар баримт материал шаардахад магадалгааны явцад баримт материалыг шаардахад гаргаж өгөөгүй, учир нь тэр үед ковидын нөхцөл байдлын үе таарсан, бүх баримтууд байхгүй, нэлээд олон оны баримт ухахад хэцүү гэсэн тайлбар өгсөн. Оршин суугчийн сертификатыг шаардсан боловч авчирч өгөөгүй, жишээлбэл оршин суугч бус компанитай хийсэн ажил үйлчилгээний гэрээнүүдийг маргааны оролцогч талуудаас шаардсан боловч ирүүлээгүй учраас ямар ажил үйлчилгээ үзүүлсэн, юуны төлбөр шилжүүлээд байгаа, юунд зарцуулсан нь тодорхойгүй, мэдэгдэхгүй байна. Мөн үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын хувьд хаана байгаа үл хөдлөх хөрөнгө вэ гэж тодруулахаар 19, 21 дүгээр талбайд байгаа ажиллагчдын байр, оффисын барилга, нэгдсэн том байгууламж, шахуурга, эдгээр нь санхүүгийн тайланд байхгүй, мөн үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ шаардахад үл хөдлөхийн гэрчилгээ ерөөсөө байхгүй, Монгол Улсад 183 хоногоос дээш хугацаагаар оршин суусан гэдгийг нотлох ямар нэгэн бичиг баримт ирүүлсэнгүй, нөгөө талдаа бид байцаагчаас тодруулахад гаргаж өгөөгүй гэсэн тайлбар өгсөн. Татварын улсын байцаагчид "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн өөрсдийнх нь гаргаж өгсөн өртөг нөхөлтийн зардлаас эдгээр зардлыг авч зөрчил гэж үзсэн байна. 183 хоногийг тодруулсан уу гэхээр төслийн хугацаанд төсөл их удаан хугацаанд үргэлжилж байгаа учраас тэдгээрийг бид 183 хоногоос дээш гэж үзсэн, гэхдээ татвар төлөгчөөс шаардсан боловч ирүүлээгүй байна. Эдгээрийг тодруулбал, зарим нэг хуулийн заалтыг тодруулж харах хэрэгтэй байгаа юм.

Магадалгааны явцад тодруулсан зүйл нь Хууль зүй дотоод хэргийн яам болон Гадаад харилцааны яамнаас олон улсын гэрээ мөн үүгэдгийг лавлагаа авсан, олон улсын гэрээ биш гэсэн, өөрөөр хэлбэл хувийн эрх зүйн олон улсын гэрээ, тийм учраас дотоодын хууль тогтоомжийг гаргаж мөрдөх зохицуулалттай л харагдаад байгаа юм. Тэгээд түрүүн хэлсэн тодруулах шаардлагатай зүйлүүд байна, хянан шалгалтын явцад ч гэсэн тодруулах шаардлагатай байсан, мөн магадалгааны явцад тодруулах шаардлагатай уулзаж ярилцлага хийсэн, тодруулсан, шаардсан боловч "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн хувьд татварын алба болон санхүүгийн тайланд Улаанбаатар оффисынхоо зардлыг л тайлагнадаг, 19, 21 дүгээр талбайн зардлыг ерөөсөө тайлагнадаггүй, зөрчлөөр тооцсон зардлууд нь өртөг нөхөлтийн зардалд орсон байдаг юм байна. Гэхдээ зарим зүйлийг зайлшгүй тодруулах хэрэгтэй байжээ гэж үзэж байна.

Б.Тэлмүүн: Гишүүд асуух асуулт байна уу

Г.Алтанзаяа: Магадлагчийн оруулж байгаа эцсийн санал?

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Тодруулах асуудлууд байна.

Б.Тэлмүүн: Магадлагчийн санал нэмж тодруулъя гэж байгаа юм уу, актыг хэвээр нь батлуулах юм юу?

Магадлагч Ш.Цогзолмаа, М.Алтангэрэл: Актыг хэвээрээ гээд магадлагчийн саналаа явуулсан байгаа. Гэхдээ тодруулах зүйлүүд байна, мөрдөгдөж байгаа хуулиараа зохицуулах боломжтой гэж харж байна.

Б.Тэлмүүн: За гишүүд асуулт асууя?

Г.Алтанзаяа: Үл хөдлөх эд хөрөнгө юм уу?

Магадлагч М.Алтангэрэл: Тийм үл хөдлөх хөрөнгө байдаг юм байна, оффисын барилга, ажилчдын сууц байдаг.

Г.Алтанзаяа: Баланс дээр нь бүртгэл нь яаж явдгийн.

Магадлагч М.Алтангэрэл: Зөвхөн оффисын барилгаа л санхүүгийн тайландаа бүртгэсэн байдаг.

Д.Мөнхтамир: Капитал биш юм байна. Газрын тосны газраас баримт материал авсан юм уу? Жил болгон очиж тайлангаа тулгадаг шиг санаад байна.

Магадлагч М.Алтангэрэл: Татварын хяналт шалгалтын явцад Газрын тосны газраас тодруулга авахаар албан бичиг хүргүүлж байсан байна. Тос хуваалтын талаар ирсэн болохоос өртөг нөхөлтийн зардал, яаж тооцсон талаар явуулаагүй байсан.

Д.Мөнхтамир: Үрд очиж жил болгон тайлангаа тулгадаг, тэрийг авмаар юм байна.

Г.Алтанзаяа: Нэхээд өгөөгүй л байна тийм үү?

Магадлагч М.Алтангэрэл: Тийм, өгөөгүй.

В.Мягмаржав: Петрочайна компани болохоор гэрээгээрээ бүх татвараас чөлөөлөгдөх ёстой гэдгээр яваад, байцаагчийн нотлуулсныг хүлээн зөвшөөрөхгүй гээд байгаа шүү дээ.

Б.Тэлмүүн: Өмнөх Маргаан таслах зөвлөл 2012 онд шийдвэр гаргаж байсан. Тухайн үед шинжээчийн баг гаргуулаад санал, дүгнэлт гаргуулсан байдаг. Санал, дүгнэлт нь товчхондоо ингэж байгаа. "Анх бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг АНУ-ын Соко гэх компанитай байгуулж байгаад Дачин тамсаг руу шилжсэн, Дачин тамсаг руу шилжихдээ Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний эрх, үүргийг зөвхөн Засгийн газрын хуралдаанаар зөвшөөрсөн тохиолдолд шилжүүлдэг 1991 оны Газрын тосны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх журмыг зөрчсөн байна. Үүнээс цааш Засгаас ямар нэгэн шийдвэр гаргаагүй. Татварын хуулиар Засгийн газар хууль тогтоомжоор олгосон бүрэн эрх хэмжээний хязгаарт багтаан тогтвортой байдлын гэрээ, эсхүл хөрөнгө оруулалтын гэрээгээр тухайн гэрээ байгуулах үед мөрдөгдөж байсан татварын нөхцөлийг хадгалах боломжтой байгаа юм. Тэгээд хэдийгээр Засгийн газарт тодорхой төрлийн гэрээ байгуулах эрх буюу тогтвортой байдлын шинж чанартай гэрээ байгуулах эрх олгосон боловч уг гэрээний дагуу татвараас чөлөөлөх эсэх асуудлыг шийдвэрлэх бүрэн эрх УИХ-д байсан. Иймд татвараас чөлөөлөх асуудал Засгийн газрын эрх хэмжээнд байхгүй байсан юм. Харин гэрээ байгуулах үед Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд татварын хууль тогтоомжийн заалтыг батлагдсанаас хойш татварын хууль, тогтоолын заалт яаж өөрчлөгдөж байгаагаас үл хамаараад тогтвортой мөрдөнө гэсэн байна.

Тэгээд Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг хөрөнгө оруулалтын гэрээний нэг төрөл гэж үзэж болно, Хөрөнгө оруулалт гэрээ нь татварын орчныг тогтвортой байлгах гэж заасан байгаа юм. Харин Газрын тосны хуулиар гэрээлэгчийг татвараас чөлөөлөх асуудлыг зохицуулаагүй байгаа юм, тухайн үеийнхээ хууль тогтоомж зөрчсөн болон Засгийн газрын гэрээлэгчтэй байгуулсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ гэж үзээд энэ дээр 2 дүгнэлт хэлсэн байна.

Нэгдүгээрт нь Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний түрүүний хэлсэн заалтад заасны дагуу гэрээлэгчийн гадаадын орлоон гүйцэтгэгч болон гадаадын ажиллагсад орлогын болон бусад татвараас чөлөөлөгдөхөөр заасан байгаа нь нэг талаас гэрээлэгч гадаадын аж ахуй нэгжид тэр гэрээг ашиглан хуулиас давсан эрх эдлэх боломж олгож байгаа. Гэвч энэ нь гэрээний Нөгөө тал болох Засгийн газраас хуулиар олгогдсон эрх хэмжээгээ хэтрүүлэн гэрээ байгуулж, баталгаажуулсан. Засгийн газрын гэм буруугийн асуудал үүсэж байна. Хоёрдугаарт Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний 10.4-ийн "д"-д дэд зааснаар гэрээлэгчийн өмнөөс толсон буюу гэрээлэгч төлбөрөөс чөлөөлөгдөх ёстой орлогын орлоон төлөх татвар, орлогын татвар, бусад татвар төлөхийг Засгийн газрын аль нэг байгууллага, гэрээлэгчээс шаардвал гэрээлэгч Засгийн газрын төлөөлөгчтэй зөвлөлдөж, энэ шаардлагыг хэрхэх талаар Засгийн газрын төлөөлөгчийн зааврыг дагана. Энэ төлбөрийг гэрээлэгч заавал төлөх ёстой гэж үзвэл гэрээлэгчээс түүнийг төлсөн баримтыг авчран Засгийн газар төлнө гэж байгаа юм. Тэгэхээр энэ дээр юу гээд заачихсан гэхээр Засгийн газрын аль нэг байгууллага мөнгө төлөхийг шаардах юм бол Засгийн газраас абууна гэж байгаа юм. Засгийн газар түүнийг төл гэх юм бол Засгийн газарт баримтаа төлөөд Засгийн газар нөхөн төлнө гэж байгаа юм.

Тэгээд шийдвэр нь "Петрочайна Дачин тамсаг" ХХК-д актиар нэгдүүлсэн төлбөртэй холбогдон Монгол Улсын Засгийн газартай холбоотой дээрх 2 асуудал хөндөгдөж байна гээд иймд Засгийн газрын гэм буруугийн асуудал, хоёрдугаарт актыг эргээд Засаг төлөх юм байна. Тийм учраас Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг шинэчлэн байгуулах, одоогийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хууль тогтоомжийг нийцүүлэн өөрчлөлт оруулсны дараа татвар нэгдүүлэх асуудлыг шийдвэрлэх нь зүйтэй гэж үзээд актыг хүчингүй болгож байна. Тэгэхээр актыг хүчингүй болгоод, гэрээг шинэчлэх тухай саналаа Эрдэс баялаг эрчим хүчний яам, Хууль зүй бодлоод хэргийн яам, Сангийн яам, Татварын ерөнхий газар, Газрын тосны газарт уламжилсан ийм шийдвэр гарсан байна.

Ерөнхийдөө Засгийн газар бол татвараас чөлөөлөх эрхгүй байсан, гэхдээ Засгийн газрын

байгуулсан гэрээ тогтвортой байдлын хүчин чанарын гэрээний агуулгатай, гэрээний харилцааны дагуу үүргээ хүлээсэн, нөгөө талдаа юу гэж үүрэг хүлээсэн гэхээр мөнгө нэхвэл бид нар өмнөөс нь төлнө гэдэг. Тэгэхээр магадлагч тодруулах шаардлагатай гэвэл бид нарын шийдвэрийн хэлбэр нэг өөр болно. Дахин тодруулах шаардлагатай, магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн гэж үзвэл дээд шатны татварын албанд актын биелэлтийг түдгэлзүүлээд нэг удаа буцаахаар Татварын ерөнхий газрын хяналт шалгалтад дахин хянуулна гэсэн үг үү?

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Татварын ерөнхий газрын хяналт шалгалт, арга зүйн газар шалгана гэсэн үг.

Б.Тэлмүүн: Нэг ийм санал хураах хувилбар байна, эсвэл актыг хэвээр батлая гэдгийн аль нь яг магадлагчийн санал юм бэ?

Р.Мягмаржав: Сая Б.Тэлмүүн даргын хэлсэн дээр нэг юм асуухад 2012 оны шийдвэр юм байна, тэгээд 2012 онд тийм шийдвэр гаргаад зохих газруудад нь даалгаад чиглэл өгсөн юм байна, тэрнээс хойш гэрээнд өөрчлөлт орсон зүйл байгаа юу?

Магадлагч М.Алтангэрэл: Ороогүй.

Р.Мягмаржав: 2012 ондос хойш, тэгэхлээр дахиад энэ асуудал үүсэх нь байна.

Б.Тэлмүүн: Тухайн үед Сангийн яамнаас ч үүнтэй холбоотой бичиг явуулж байсан юм билээ, бичиг харсан.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Тийм, холбоотой бичиг явж байсан.

Б.Тэлмүүн: Ийм юм боллоо, энийгээ шинэчлэх шаардлагатай байна гээд Сангийн яамнаас ч, Уул уурхайн яам ч олон удаа хандаж байсан. Энэ гэрээний нөгөө тал чинь Газрын тосны газар байхгүй юу. Би гэрээ шинэчлэх ажлын хэсэгт ороод сонсож байхад үүнээс хойш бол хэд хэдэн удаа оролдлого гаргаад нөгөө тал хүлээж авдаггүй байсан гэж тайлбарлаж байна лээ. Тэгээд гэрээ шинэчлэх тухай Засгийн газрын ажлын хэсэг одоо дахиж гараад ажил нь явж байгаа.

Р.Мягмаржав: Гэхдээ гэрээ шинэчилбэл шинэчилсэн өдрөөсөө хойш явна биз дээ, өөрчлөлт нь.

Б.Тэлмүүн: Тэр нь гэрээний нөхцөл дээр яаж тодорхойлохоос шалтгаална. Магадлагч та 2 хоёрд хамт магадалсан бил үү.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Тийм.

Б.Тэлмүүн: Та хоёрын санал түдгэлзүүлээд, нэмж тодруулья гээд байна уу, хэвээр баталъя гэж байгаа юм уу?

Магадлагч М.Алтангэрэл: Хэвээр батлах саналтай байна.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Миний хувьд нэг тодруулбал яасан юм бэ гэсэн санал байна, хэрэв тодруулах шаардлагагүй гэж үзвэл байцаагчийн акт хэвээрээ.

Б.Тэлмүүн: Санал нь юу юм бэ? Тодруулах шаардлагатай гэвэл наад дүнгүүд чинь эргэлзээтэй гэсэн үг шүү дээ, эргэлзээтэй байна гэж байгаа юм уу, эсвэл дахин нягтлуулах нь зүйтэй гэж байгаа юм уу, 2 өөр шүү дээ.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Яахав, хяналт шалгалтын үед ч гэсэн одоо тодруулаагүй ийм юм байгаа ч гэсэн, байцаагчийн акт хэвээрээ гэж үзэж байгаа.

Б.Тэлмүүн: За оруулж ирэх үү.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Татварын ерөнхий газрын Маргаан таслах зөвлөл "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-д холбогдох Татварын улсын байцаагчийн шийтгэлийн хуудсанд гаргасан гомдлыг хянан хэлэлцэж байна. Та бүхэн өөрсдийгөө танилцуулна уу?

Орчуулагч: Петро чайна компанийн санхүү, хяналтын хэлтсийн дарга Го Юн Фен, компанийн хуулийн хэлтсийн дарга хуульч Лин Юи Му, санхүүгийн хэлтсийн дарга нягтлан бодогч Э.Болормаа, санхүүгийн хэлтсийн мэргэжилтэн Дэгжрэх.

Б.Мөнхлут: ТТТГ-ын Хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга Б.Мөнхлут.

Б.Төгсжаргал: ТТТГ-ын ХШХ-ийн татварын улсын байцаагч Б.Төгсжаргал

Ц.Тогосмаа: ТТТГ-ын хуулийн зөвлөх Ц.Тогосмаа.

Б.Тэлмүүн: Өнөөдөр танай компанитай холбоотой гомдлыг хэлэлцэж байна, татвар төлөгч болон татварын байцаагч нараас асуух асуултаа зөвлөлийн гишүүд асууна уу? (хэсэг чимээгүй суув)

Б.Тэлмүүн: Татварын байцаагч нараас асууя, яг татварын хяналт шалгалт хийсэн байцаагч нар нь та нар мөн үү?

Б.Төгсжаргал: Үндсэндээ 3 татварын улсын байцаагч томилогдсоноос ганц Б.Төгсжаргал байна.

Б.Тэлмүүн: Би хяналт шалгалтын процесс үйл ажиллагаатай холбоотой асуулт асуух гэсэн юм. Энэ компанид татварын хяналт шалгалт хийхэд процессын хувьд хүндрэлтэй, бичиг баримтын хувьд, өсхүл хамтарч ажиллахад гэдэг ч юмуу хүндрэлтэй юм байсан уу?

Б.Төгсжаргал: Анх томилолт өгөөд уулзсан, яг энэ хяналт шалгалтыг хариуцаад анхан шатны баримт өгөх, анхан шатны баримтаас гадна бусад холбогдох тэдний байгууллага, дотоодын байгууллагаас нотлох баримтуудаа шаардаж авахад маш их хүндрэл учирсан, бүтэн 1-2 жил энэхүү баримт материалуудаа шаардсан, хоорондоо үл ойлголцсон, энэ асуудал дээр нэлээд хугацаа өнгөрсөн гэж хэлж болно.

Б.Тэлмүүн: Хугацааны хувьд хүндрэлтэй байсан гэж байна. Монгол Улсын Татварын алба хуулиараа хяналт шалгалт хийх бүрэн эрхтэй. Гэтэл хяналт шалгалт нэлээн удсан байсан. Шаардлагатай баримт бичиг гаргаж өгөх хуулиар хүлээсэн үүрэг татвар төлөгчдөд байдаг гэвч татварын байцаагч нарт удаашралтай, хүндрэлтэй байсан гэж байна, энэ дээр тайлбар хэлнэ үү компанийн зүгээс?

Го Юн Фен: Яг та тухайлаад жишээ, танайх тийм материал нэхсэн чинь удаасан гээд?

Б.Тэлмүүн: Уучлаарай. Маргаан таслах зөвлөл өөрөө хуулиар олгогдсон татварын албаны, сангийн яамны харьяа байгууллага биш, бие даасан байгууллага хурлын дэгтэй. Энд нээлттэй харилцан яриа явагдахгүй, хурал даргалагч болон зөвлөлийн гишүүдээс та асуусан асуултад хариулна, дараа нь үг хэлэх боломж олдоно.

За би асуултаа өөрчлөөд асуул, татварын хяналт шалгалт хийлгэх явцад татварын албатай үл

ойлголцол, хүндрэлтэй зүйл байсан уу, татварын албаны зүгээс хэлж байгаа дуудахаар ирэхгүй байсан, баримт гаргаж өгөхгүй байсан гэдэгтэй магадлал, гомдол, хариу тайлбарт огт дурдаагүй байна, энэ дээр та бүхний санал ямар байна вэ?

Го Юн Фен: За юуны өмнө хамтарч ажиллах тал дээр хариуцлагагүй байсанд хүлцэл өчье. Яагаад гэхээр энд тухайн шалгалт хийхэд гардаж оролцсон хүмүүс байхгүй байна. Энэ дарга гэхэд 2019 онд ажилдаа томилогдож ирсэн. Тэгэхээр яг энэ дээр хариулт өгөх боломжгүй байна. Тэгээд та бүхэнтэй хамтарч ажиллаж чадаагүй дутуу дулимаг зүйл байсан бол уучлаарай. Одоо буцаж очоод дээшээ уламжилна, тодруулна, дараа дараагийн удаад илүү хамтран ажиллах болно.

Э.Болормаа: Одоо байгаа хүмүүс тухайн үед байгаагүй дандаа шинэ хүмүүс томилогдсон байгаа, тухайн үед яагаад баримт материал гаргахад удсан бэ гэхээр 2014-2017 оны 3, 4 жилийн баримт шалгасан баримтууд нь толгой компани дээрээ, толгой компанийн санхүүгээс урдаас баримт нь ирэх ёстой асуудал байсан. Тэрийг хилээр нааш нь газраар 3, 4 жилийн баримтаа авах гэж их удсан юм байна лээ.

Г.Алтанзаяа: За би нэг асуулт асууя, 1-рт танай компани Монгол Улсын хууль дүрмийг дагаж мөрддөг гэдэг дээр та бүхэн ямар хариулт өгөх вэ? Жишээлбэл нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд баримтжуулалт хийнэ гэдэг дээр, 2-т оршин суугчийн сертификат болон ажил гүйлгээний гэрээнүүд, үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ гэсэн ийм зүйлүүдийг нотлох баримтаар ирүүлээгүй гэдгийг татварын байцаагч болон магадлагчийн зүгээс хэлж байна. Энэ ямар учраас эдгээрийг өгч Монгол Улсын хуулийн дагуу явагдаж байгаа энэ үйл ажиллагаанд гаргаж өгч болоогүй юм бэ?

Го Юн Фен: За манай хуульч манайх үйл ажиллагааныхаа явцад бүх үйл ажиллагаагаа хуулийн дагуу явуулж байгаа, манай дээр тулгараад байгаа асуудал бол хууль хэрэгжүүлэхдээ биш, бид нар мэдээж хуулийн дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа, манай баримталж байгаа гэрээ маань хуультай зөрчилдөж байгаа асуудал байгаад байгаа, аль заалтыг хэрэгжүүлэх нь, бид нар хамгийн эхэнд тэрээгээ баримталж байгаа, хуультай зөрчилдөж байгаа асуудал маш их байгаа учраас энэ их зөрчилдөөнтэй манайд тулгарч байгаа том асуудал юм. Хууль журмыг баримтлах тал дээр бид үйл ажиллагааныхаа явцад баримталж ажиллаж байгаа, 1990-ээд онд бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулахдаа зарим нэг хуулийн заалттай зөрчилдөж байсан. Тухайн үед манай бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл, Засгийн газраас баталсан, заалт нь зөрчилдөж байсан ч гэсэн баталсан, бид нар түүнээс хойш бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнийхээ дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа.

Г.Алтанзаяа: Тодруулаад асууя, одоо сая тодорхой зүйл хэллээ, үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ, сертификат, ажил гүйлгээний гэрээ яг эдгээр зүйлс ямар зүйлтэй зөрчилдөөд шаардсан зүйлсийг гаргаж өгч болохгүй байгаа вэ?

Э.Болормаа: Үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ гэж ямар гэрчилгээг хэлж байгаа юм бол.

Г.Алтанзаяа: Үл хөдлөх эд хөрөнгө танай дээр байдаг юм уу, балансад бүртгэсэн үү?

Э.Болормаа: Бүртгэлтэй манайх, манай нэг оффис байдаг гэрчилгээтэй, өөр манай дээр бүртгэгдсэн юм байхгүй.

Г.Алтанзаяа: Байцаагч нар ямар гэрчилгээ өг гэсэн юм бол?

Б.Төгсжаргал: 2-3 төрлийн үл хөдлөх хөрөнгийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн татварыг төлөх ёстой байсан ч төлөөгүйд хариуцлага нэгдүүлсэн байна. 1-рт Улаанбаатар дахь оффисын барилга, нөгөөх

нь болохоор Улаанбаатар хотын Баянзүрх дүүрэгт байрладаг орон сууцны зориулалттай гэж байгаа, энэ нь бол орон сууцны зориулалтаар ашиглагддаггүй, харин ажилчдыг байлгах зорилгоор үндсэн үйл ажиллагааны удирдлагын зардалд хамаарагдах зориулалтаар ашиглагддаг, 3 дахь нь Дорнод аймагт байрладаг нэгдсэн байгууламж гэдэг хөрөнгө бид татвар ногдуулсан. Энэ дээр газрын тосыг боловсруулахтай холбоотой, ажилчид байрлахтай холбоотой нэгдсэн байгууламж дээр үл хөдлөх хөрөнгийн татвар ногдуулсан. Энийг тус тусад нь үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ аваад ир, зориулалт болгоноор салгаад өг гэхэд нэгдсэн байгууламжаар манайх явдаг гэсэн, татвар төлөгчийн өөрсдийнх нь тодорхойлсон хөрөнгийн үнэлгээгээр татвар ногдуулсан.

Д.Мөнхтамир: За эхлээд хурлынхаа дэгийг барина шүү. Энд орж ирсэн хүмүүс хурлын гишүүдийн асуултад хариулна. Түүнээс биш хоорондоо харилцан яриа явахгүй гэдгийг сануулъя. Үл хөдлөхийн гэрчилгээ гээд байгаа нь татварыг бол ярихгүй, Монгол Улсын хууль дүрмийг биелүүлдэг үү гэж түрүүнд манай гишүүн асуусан, энэ нь тухайн үл хөрөнгийн гэрчилгээ нэгдсэн систем дээрээ авсан уу гэж байгаа юм. Энэний дараа тэр татварын асуудал ярина. Та нар үл хөдлөх гэрээнд хууль зөрчилдөөд байна гэнэ, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнд үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ авах энэ талаар юм дурдаагүй байх, тэгэхээр та нар Монгол Улсын хууль дүрмийг биелүүлнэ гэдэг чинь тэр гэрчилгээг аваад энэ нь үл хөдлөх хөрөнгө, энэ нь үл хөдлөх хөрөнгө биш тэр газрын тос боловсруулах газар доорх байгууламж энэ тэр чинь үл хөдлөхдөө орно шүү дээ эд нартаа гэрчилгээ авсан уу, аваагүй бол хуулиа биелүүлж байна уу гэсэн энэ асуудлыг асууж байна.

Э.Болормаа: Улаанбаатарт бүртгэлтэй тэр оффист үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ байгаа, жил болгон татвараа төлөөд явж байгаа.

Д.Мөнхтамир: Үгүй ээ үгүй, татварын асуудал яриагүй, эхлээд зүгээр л тухайн 21, 19 дүгээр талбай дээр байгаа олборлолтын зориулалттай газар доорх байгууламж гээд байгаа ш дээ, морин толгойнуудаас доогуур холбосон баахан труба юмнууд байгаа байх байгууламж, за дээр нь Дорнодод оффисын барилгууд байгаа байх тийм үү.

Э.Болормаа: Оффисын барилгууд нь бүгдээрээ зөөврийн сууцнууд шдээ. Бааз дээр байгаа нь

Д.Мөнхтамир: Сэндвичэн барилга гэсэн үг үү.

Э.Болормаа: 19, 21 дүгээр талбай дээр байгаа тос боловсруулах ТА-1, ТА-2 гээд тос ялгаж байгууламж баригдсан юм. Тэр нь бол үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ гаргаагүй. Одоо ч гэсэн бүрэн гүйцэд баригдаж дуусаагүй.

Д.Мөнхтамир: За ойлголоо, ер нь бол үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ тэр Дорнодод байхгүй юм байна тиймээ.

Э.Болормаа: Тийм.

Д.Мөнхтамир: Тантай удирдлагууд 2019 оноос хойш ирсэн юм байна, 2019 оноос хойш манай магадлагч нар та нартай яриад энэ баримтыг гаргаж өгөөч гэж нэхсэн байна, энийг яагаад гаргаж өгөөгүй вэ? хэрвээ энэ маргаан таслах зөвлөлд нотлох баримтаа ирүүлэхгүй бол бид яаж та бүхний асуудлыг шийдэх вэ? 2019 онд магадлагчид ирсэн тэрнээс хойш хэд хэдэн удаа шаардаад өгөөгүй юм байна. Үүнд тайлбар байна уу?

Э.Болормаа: Яг ямар нотлох баримт юм бол, бид нар уг нь нэхсэн болгоныг бүгдийг нь гаргаж өгч байсан.

Д.Алтанзаяа: Ажил гүйлгээ хийгдсэн гэрээ ерөөсөө ирүүлээгүй гээд байгаа шдээ. Ажил гүйлгээ

хийгдсэн гэрээ та нарт бэлэн байж байгаа шүү дээ. Оршин суугчийн сертификат.

Го Юн Фен: Яг ямар ажил гүйлгээний гэрээ вэ?

А.Энхболд: Та хэдэд нэг юм хэлье татварын байцаагч маш тодорхой юм шаардсан байна. Та нар байхгүй бол байхгүй гэдгээ татварын байцаагчид хэлэх, магадалж байгаа үед мөн байгаа бол байгаа, байхгүй бол байхгүй гэдгээ Монгол Улсын хуулийг хэрэгжүүлэх гээд төрийн албан хаагч очиж байгаа шүү дээ, тэр хүний шаардсан бичиг баримтыг та хэд гаргаж өгөх ёстой юу? Хуулийн дагуух шаардлагад өгөх ёстой. Байхгүй бол байхгүй гэдгээ хэлэх ёстой. Байцаагчдаа очоод юмаа танилцуулах ёстой.

Г.Алтанзаяа: Ямар гэдэг асуудал нь биш, тэр хугацааны хийгдсэн ажил гүйлгээний баримтаа үзүүлж харуулах ёстой.

Б.Тэлмүүн: За би тодорхой жишээ асууя. 2013-2017 онд Америкийн Томсон Найт гээд компанид хуулийн үйлчилгээний төлбөр төлсөн. Үүний гэрээ, төлбөр шилжүүлсэн баримт, нөгөө талын татвар төлөгчийн сертификат зэрэг энэ баримтыг гаргаж өгөөгүй байна. Жишээлбэл, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ бол чөлөөлөлттэй холбоотой асуудлыг зохицуулж байгаа болохоос биш татварын процесс асуудлыг зохицуулаагүй, процесс ажиллагааны хувьд яагаад гаргаж өгдөггүй юм бэ? Монгол Улсын хуулийг үйл ажиллагаа явуулж буй бүх компани дагаж мөрдөх үүрэгтэй байдаг шүү дээ.

Го Юн Фен: Энэ компанийн хувьд манай компани биш энэ төслийн Америкт бүртгэлтэй компани маань энэ компанитай хамтарч ажилласан учраас одоо энэ Тамсагийн төсөлд энэ хоёрын хамаарал Монгол Улсад ерөөсөө үүсээгүй юм аа.

Б.Тэлмүүн: Төлбөр нь Монголоос гарсан юм биш үү.

Го Юн Фен: Энэ бол өртөг нөхөх зардалд ерөөсөө орсон төлбөр биш,

Б.Тэлмүүн: Төлбөр нь Монголын талаас шилжсэн юм уу?

Го Юн Фен: Америкт бүртгэлтэй компаниин Хятад дахь банкны данснаас төлөгдсөн.

Б.Тэлмүүн: Гэхдээ Монголын Петрочайнатай холбоотой үйл ажиллагаа хийсэн үү.

Го Юн Фен: Биш гэнэ. Монголд өртөг нөхөх зардалд ороогүй.

Б.Тэлмүүн: Петрочайна дачин тамсаг компани 2015-2017 онд Томпсон компанид хуулийн үйлчилгээний төлбөр хураамж гээд 89 сая төгрөг шилжүүлсэн гээд байна ш дээ.

Го Юн Фен: Монгол дахь компанитай ямар ч хамаа байхгүй, Америкт бүртгэлтэй компани маань ээрээ Америкт бүртгэлтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулаад хуулийн статусын буюу аж ахуйн үйлчилгээний төрчлөлттэй холбоотой асуудлаар хуулийн зөвлөгөө мэдээлэл аяч ажиллаж байсан Монголтой бол ямар ч хамаагүй.

Б.Тэлмүүн: Петрочайнагаас гарсан мөнгө юм биш үү. Төлбөр нь эндээс гарсан гээд биччихсэн байна.

Д.Мөнхтамир: Татварын улсын байцаагч энэ дээр тайлбар байна уу.

Б.Төгсжаргал: Өртөг нөхөлтийн тайлан гээд бид нарт цаасан хувь ирүүлсэн. Түүрүүн цууас

дурдагдаад байгаа компанийн хувьд зөвхөн ганцхан жишээ нь. Энэнтэй холбоотой өчнөөн үйлчилгээний төлбөр болон бусад төлбөрүүд өртөг нөхөлтийн тайланд зөндөө орсон. Том зардлуудаас нь лавлагаа авах гэхээр Пётрочайнтай хамааруулж тухайн үед тайлбар өгч байсан. Манайд нэмэлтээр баримт тайлбар гаргах хүн гараагүй, тэгээд яагаад тэгвэл энэ тайлан дээрээ энэ зардлыг оруулсан юм гэж асуулт тавимаар байгаа юм. Гэхдээ энэ бол хяналт шалгалт биш. Хяналт шалгалтын үед энэ асуултыг зөндөө асуусан. Өртөг нөхөлтийн тайлан гээд хамгийн анх файлаар ирүүлсэн татварын улсын байцаагч энэ дээр ажилласан. Өртөг нөхөлтийн тайлан гээд ирүүлсэн тайланг Хятад хэл дээр, англи хэл дээр ирүүлж байсан. Монгол Улсад монгол хэлээр бичигдсэн баримт бичиг ирүүлэх, орчуулж өгөөчээ, хууль тогтоомж баримтлах талаар удаа дараа хэлсэн. Энэ ажиллагаанд маш их хугацаа алдсан, ажил, үйлчилгээний төрлөөр ангилуулж, хуваалгах процесс ажиллагаа хийгдсэн, ганцхан хурал дээр өөрийн тайлбарлах хяналт шалгалтын явцад өөрөөр тайлбарлах процесс болдоггүй. 19 болон 21 дүгээр талбайтай холбоотой бий болсон бүх зардалд орсон тайлан, тайлан тооцоо, зардлуудаа өөрсдөө жагсаалтаар ирүүлсэн байдаг.

Д.Мөнхтамир: За болно.

Б.Тэлмүүн: За энэ дээр тайлбар байна уу. Татварын шалгалт хийх үедээ ирсэн тайлангаар нь хийсэн. Цаад ажил гүйлгээний баримтаа өгөөгүй юм уу

Б.Төгсжаргал: Бүх ажил гүйлгээгээ ангилж ялгаад дотроос нь тодруулж асуусан. Эх үүсвэрийн үндсэн зарчмаа дагаад яг ямар үйлчилгээ, зардал гарсан юм. Гэрээгээ авчир, шаардлага хангуулж Монгол хэлээр авчирч өгөөч гэхээр шаардлага хангуулах байтугай гэрээгээ ч авчирч өгөөгүй, энэ талаараа татвар төлөгч тайлбар өгөөгүй.

Б.Тэлмүүн: За өөр асуулт байна уу.

Б.Болормаа: Татвар төлөгчөөс асууя. Татвар төлөгч Маргаан таслах зөвлөлд гаргасан гомдлын 3 дугаарт ингэж бичсэн байна. Татварын шийтгэл оногдуулахад үндэслэл болгосон тоо баримт нь манай санхүүгийн тоо баримтаас илт зөрүүтэй, тоо баримтыг их хэмжээгээр үндэслэлгүйгээр нэмсэн, цаадад валлантаар тооногдох төлбөр баримтыг тэргэрт шилжүүлэхдээ ямар ханшийг үндэслэсэн гэх зүйлийг бичээд олон хуулийн заалт зөрчсөн гэж танай гомдол бичсэн байна. Асуулт нь ямар санхүүгийн баримт материал тайлан тооцоо танайд байгаа юм. Ямар үндэслэлээр их хэмжээний дүнгээр буюу ямар дүнгээр, ямар санхүүгийн тайлан тооцоог илт өндөр дүнгээр зөрүүтэй гэж үндэслээд байна. тооцоо баримт байна уу. Ямар хэмжээний дүн байгаа юм. Юу үндэслээд ингэж маргаж байна. Үндэслэл нь юу юм бэ. Яг гаргаж байгаа үндэслэлээ л товч тайлбарлана уу?

Г.Юн Фен: Аудит хийх явцад манай талаас холбогдох материалаа өгөхгүй байна гэдэг дээр бидний зүгээс аль болох боломжоороо бүх баримтаа өгч байсан. Зарим баримт бичиг, гэрээнүүд маань англи хэл дээр хийгдэг учраас бид Монгол хэл дээр гаргаж өгөхөд цаг хугацаа, хүчин чадлын хувьд боломж хэцүү байсан. Гэхдээ англи хэл дээрх баримтаа гаргаж өгсөн.

Г.Алтанзаяа: Уучлаарай, тодруулаадахъя. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль дээр Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа компани бүх баримт бичгээ Монгол хэл дээр бүх бичиг баримтаа хөтөлнө гэсэн байгаа. Энэ заалтыг танайх мөрдөж ажилладаггүй гэсэн үг үү.

Г.Юн Фен: 1990-ээд онд байгуулагдсан бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнд англи хэл дээр хийнэ гэж заасныг баримталж ирсэн. Газрын тосны газар ч мэдэж байгаа. Гэрээн дээр англи хэл дээр байна гэсэн байгаа. Тухайн үед гаргаж өгч байсан тоонууд ерөнхийд нь их дүнтэй тоо жагсаагаад гаргасан байсан. Ийм тоо гаргахаас өмнө ийм тооцоолол гарч байна танайд ийм тооцоолол байна уу гэж тодруулж асуугаагүй, шууд баахан тоо гаргаад ирсэн, бид нар ямар тооцоолол хийснийг мэдэхгүй

учраас гомдолдоо ингэж бичсэн юм.

Б.Тэлмүүн: Татварын байцаагч нараас асуухад сая ч бас хэлж байна, танилцах тайлбарлах боломж өгөөгүй акт гарсан гэдэг асуудал яриад байна. Энэ тал дээр процессыг нь тайлбарлаач, удаа дараа гомдол дээр ч бас дурдагдаж байна.

Б.Төгсжаргал: Анх хяналт шалгалтын томилолт үүссэн цагаас эхлээд яг Петрожайна дачин тамсаг гэдэг компанийн хариуцагч хэн байх вэ, холбоотой тайлан тооцоог хэн гаргаж өгөх вэ, Монголын талаас тайлан тооцоог хаана, хэн гаргах вэ, гаднын харилцагч болон толгой компанийн холбоотой мэдээ тайланг ямар хүн гаргаж өгөх вэ гэдгийг хамгийн анх хяналт шалгалтын төлөвлөлтөө маш сайн хийж орсон учраас хариуцагчаа тодорхой болгохыг эрмэлзсэн. Харамсалтай нь энэ компаниас маш хариуцлагагүй хандаж тайлан тооцоогоо тайлбарлах, зөрчилтэйгөө танилцах, зөрчлөө тайлбарлах хүн хяналт шалгалтын хугацаанд байгаагүй. Харин хяналт шалгалт дууссаны дараа өөрсдийнх нь ирүүлсэн тоо мэдээн дээр ажиллагшаад байхад ийм тайлбар тавьж байгаа нь маш харамсалтай байна.

Ц.Тогосмаа: Би нэмээд тайлбар хэлье. Тэгэхээр Петрожайна дачин тамсаг компанийн татвар ногдуулалт төлөлтийн байдалд хяналт шалгалт хийх явцад Зөрчлийн тухай хууль, Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны дагуу энэ хяналт шалгалт хийгдсэнээрээ онцлогтой, Татварын ерөнхий хуулийн дагуу хариуцлага өгөх заалт Зөрчлийн хуулиар хариуцлага тооцохоор шилжсэн хууль хэрэгжиж байсан учир Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар прокурорын хяналт дөр хяналт шалгалт хийгдсэн. Прокурор бидний хийсэн хяналт шалгалтыг хууль тогтоомжид нийцэж байна гэж үзээд хянаад буцаагаад хүргүүлсэн. Хэрэв бидний энэ хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа хуульд нийцэхгүй байна гэж үзсэн бол хяналтын явцад прокурорт гомдол гаргах эрх нь нээлттэй, прокурор ажиллагааны явцад хийгдсэн эрх бүхий албан тушаалтны үйлдэл хуульд нийцээгүй бол гомдлыг хүлээж аваад шийдвэрлэх боломж байсан. Эрх үүргийг нь зөрсөн үйлдэл гаргасан бол дээд шатны прокурорт гомдол гаргах хууль хэрэгжиж байсан үед гомдол гаргаагүй, процесс хүчин төгөлдөр болоод өнгөрсөн үед ийм гомдол гаргаж байгаа нь 1 дүгээрт хуульд нийцэхгүй байна. 2 дугаарт нотлогдохгүй байна.

Б.Тэлмүүн: За ойлголоо. Прокурорт бол энэ компани гомдол гаргаагүй юм байна тийм үү.

Го Юн Фен: Манайхаас прокурорт гомдол гаргаагүй, шууд Татварын Маргаан таслах зөвлөлд гомдол гаргасан.

Б.Тэлмүүн: Маргаан таслах зөвлөлийн хэлэлцэх асуудал, хэлэлцэхгүй асуудал гэж байгаа. Танайхны хэлж байгаа акт үйлдэхтэй холбоотой процессын асуудал хэн нь ч яриагүй, танайхаас хуульч хүн нь мэдэж байгаа байлгүй, тухайн үед өөрсдөө прокурорт гомдол гаргаагүй гэдгийг сайн ойлгуулж хэлээрэй. За өөр асуулт байна уу.

Ц.Тогосмаа: Нэмэлт тайлбар байна.

Б.Тэлмүүн: Болсон. Гомдол гаргагч талаас сая яригдаагүй, гомдолд дурдагдаагүй өөр нэмж хэлэх зүйл байна уу.

Го Юн Фен: Тэгээд 2011 онд үүнтэй адил нөхцөл байдал үүсэж байсан бөгөөд тэр үед Маргаан таслах зөвлөлд гомдол гаргаад маргаан таслах зөвлөлөөс 2012 онд актыг цуцлагдаж байсан. Тэрнээс хойш манай компани Газрын тосны газар, Уул уурхайн яам, Сангийн яамтай гэрээний талаарх, гэрээ болон хуулийн зөрчлийн талаарх, хэрхэн шийдвэрлэх талаар ажлын хэсэг байгуулагдаад ярилцаж байсан, эцэслээгүй, энэ зөрчил одоо хүртэл шийдэгдээгүй болохыг анхаарч үзнэ үү.

Б.Тэлмүүн: Б.Мөнхлут даргаас Хятадтай холбоотой гүйлгээтэй холбоотой суутган татварын тухайд татварын улсын байцаагч Давхар татварын гэрээний дагуу сертификатыг үзэж байсан уу. Акт үйлдэхтэй холбоотой ямар арга хэмжээ авсан бэ?

Б.Мөнхлут: Би тухайн үед шийтгэлийн хуудсыг хянаагүй. Сүүлд томилогдож ирсэн.

Б.Тэлмүүн: Байцаагч хариулт нь уу. Давхар татварын гэрээний талаар.

Б.Төгсжаргал: Ахалж байсан байцаагч Х.Наранчимэг, Т.Баасан бид тухайн үед Хяналт шалгалтын хэлтсийн Ц.Хандаа даргаас тухай бүр арга зүйн зөвлөгөө авч байсан. Анх томилолт үүсэхээс авхуулаад татвар төлөгчийн шаардлагатай бичиг баримтаас хамгийн түрүүнд баримт бичиг, гэрээнүүд, татвар төлөгчийн ажил гүйлгээ хийж байсан сертификатууд гэх мэтчилэн баримтыг шаардсан.

Б.Тэлмүүн: За баримт ирээгүй. Харин актаа үйлдэхдээ ямар арга зүйгээр суутган татвараа тооцож авсан бэ.

Ц.Тогосмаа: "Петрочайна дачин тамсаг" компанийн хувьд Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар дээр хариуцлага ногдуулсан зүйл байхгүй. Суутган татварын асуудал яригдаж байна. Давхар татварын гэрээ бол компанийн гадаадын хуулийн этгээдтэй хийсэн ажил гүйлгээн дээр хийгдсэн ажилд сертификатын дагуу орлогыг чөлөөлөх ажлыг ярина. Суутган татвар бол бусдаас авсан татварыг төлөөгүй гэдгээр тавьсан.

Б.Тэлмүүн: Хятадтай хийсэн ажил уургийн хувьд суутган татварын асуудал хэдэн төгрөг авах вэ гэдэг дээр давхар татварын гэрээг хэрхэн хэрэглэсэн бэ.

Б.Төгсжаргал: Үндсэн гэрээний хөнгөлөлт эдлүүлэх нотлох анхан шатны баримт ирээгүй учир хуулийн хувь болох 20 хувиар авсан. Аль улсын татвар төлөгч болохыг нотлох баримтгүй.

Б.Тэлмүүн: Хятадын талаас Мэдээлэл харилцан солилцох байдлаар Хятадын татварын албанд хүсэлт тавьсан уу.

Б.Төгсжаргал: Албан ёсоор хүсэлт тавиагүй?

Ц.Тогосмаа: Суутган татварын тухайд шууд Хятадын хуулийн этгээд гэж шууд үзэх боломжгүй. Хятадын Канадын аль улсын татвар төлөгч болох нь тодорхойгүй байсан.

Б.Тэлмүүн: Харин тэрийг л мэдээлэл харилцан солилцох журмаар тодорхойлох ажил хийгээд мэдээлэл харилцан солилцоогүй юу? (хариулт өгөөгүй)

Б.Тэлмүүн: За асуулт санал дууссан бол гараад хүлээж байна уу. Зөвлөлдөж шийдвэр гаргана гэв.

Б.Тэлмүүн: За гишүүд саналаа хэлье.

Р.Мягмаржав: Шалгалтын явцад байцаагчаас материал шаардаад ирүүлээгүй гээд байна. Мөн гэмдол гаргагчаас 2011 онд Маргаан таслах зөвлөлөөс гарсан шийдвэртэй адилхан шийдэгдэх ёстой л гэдэг санааг хэлээд байна.

П.Алтанзаяа: 2012 онд хүчингүй болгох биш, эсрэгээрээ явсан бол энэ асуудал аль эрт шийдэгдчих байсан юм байна гэж бодож байна.

Б.Тэлмүүн: Бид өмнө нь нэгэнт шийдвэрлэсэн асуудлыг яриад яах вэ.

Р.Мягмаржав: Ерөнхий нягтлан нь тодорхой хариулт өгөхгүй, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээ ярьчихая л гэж орж ирсэн байна.

Г.Алтанзаяа: Харин юу ч бэлдээгүй, ярьж чадахгүй байна. Зөвхөн гэрээ болон өмнө нь шийдвэрлэсэн 2012 оны Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг л яриад байна.

Р.Мягмаржав: Акттай холбоотой юу ч асуугаад нэмэргүй юм байна.

Тэлмүүн: Одоо 3 дахь асуудал хувь хүний орлогын албан татварын суутгалын асуудлыг ярья. Давхар татварын гэрээтэй холбоотойгоор хилээр орж ирсэн ажиллагсдыг 183 хоногдоос дээш, доош хугацаагаар байсан эсэхийг Хил хамгаалах байгууллагаас тодруулж үзэх ёстой байсан байна. Энэ талаарх баримт байдаг уу?

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Тийм баримт байдаггүй.

Б.Тэлмүүн: Энэ талаар шалгаж тодруулахгүйгээр шууд 20 хувиар тооцох нь зөв үү. Ийм байхад магадлагчийн зүгээс актыг хэвээр гэж оруулж ирж байгаа нь зөрчилдөөд байгаа юм биш үү

Магадлагч Ш.Цогзолмаа, М.Алтангэрэл: Магадлагчаны явцад уулзаж, ярилцсан, шаардсан, оршин суугч бусын сертификат, ажил үйлчилгээний гэрээг тодруулах боломжтой байсан юм болов уу? Өдгээр баримтуудыг гаргаж өгсөн бол давхар татварын гэрээ, ямар ажил, үйлчилгээ, 183 хоног гэдэг нь бодитой болж, ямар ч тооцооллын маргаангүй болох юм. Татварын улсын байцаагчид баримт өгөөгүй л гэдэг тайлбар хэлдэг. Татвар төлөгчөөс баримт шаардсанаа бас нотолж чаддаггүй.

Б.Тэлмүүн: Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээртэй холбоотой асуудалд Татварын алба олон талаас нь нухацтай хандах ёстой. Дахин шалгуулахаар буцаавал процессын хувьд боломжтой юу?

Д.Мөнхтамир: Болно. 3 сарын хугацаагаар түдгэлзүүлээд дээд шатны татварын албанд шалгуулахаар буцаах зохицуулалт бий.

Б.Тэлмүүн: Зөрчлийн хуулийн дагуу прокурор хяналт тавьж оролцох уу?

Д.Мөнхтамир: Одоо дахин шалгаад гарах эрх зүйн акт нь процессынхоо дагуу бол нөхөн ногдуулалтын акт үйлдэгдэнэ.

Б.Тэлмүүн: Прокурорын хяналт тавиад гарсан шийтгэлийн хуудас гээд дахиж тэр хэлбэрээр гарахгүй юу?

Д.Мөнхтамир: Процессынхоо дагуу өнөөдөр акт гарах бол нөхөн ногдуулалтын акт үйлдэгдэх учраас татварын хяналт шалгалт буюу нөхөн ногдуулалтын актыг прокурор хянах зохицуулалт байхгүй. Харин хэрэглэх хуулийн хувьд Зөрчлийн тухай хуулийг бариад явна.

Магадлагч Ш.Цогзолмаа: Эрх зүйн байдал дордуулах зохицуулалт байхгүй. Энэ хугацаанд нөхөн ногдуулалт нь торгууль 30 хувь, алданги нь 20 хувиар явах учраас эрх зүйн байдал дордох асуудал яригдахгүй. Харин хэлбэрийн хувьд шинэ үйлчилж буй хуулийн дагуу шийтгэлийн хуудас биш, нөхөн ногдуулалтын акт л үйлдэгдэх юм.

Б.Тэлмүүн: Байцаагчийн актыг шууд хэвээр үлдээхэд учир дутагдалтай, шалгаж тодруулах зүйлүүд байна. Энэ асуудал нь Маргаан таслах зөвлөлийн магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн гэж үзэж байгаа учраас актыг 3 сарын хугацаатай түдгэлзүүлээд дахин шалгуулахаар дээд шатны татварын албанд буцаах саналтай байна. Гишүүд ямар саналтай байна вэ? Элчин сайдын яам, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Ашигт малтмалын газар, Татварын ерөнхий газрын дарга Б.Заяабал даргаас уг асуудлыг шуурхай шийдвэрлүүлэхийг хүссэн бичиг ирсэн байгаа. Гэхдээ Маргаан таслах зөвлөл эдгээр бичгээр шийдвэр гаргахгүй, гэхдээ ийм бичиг ирсэн гэдгийг танилцуулж хэлэх нь зүйтэй байх.

Санал хураах томьёолол дээр саналтай хүн байна уу?

Гишүүд: Байхгүй.

Б.Тэлмүүн: Шалгалтын явцад татвар төлөгч материалаа гаргаж өгөөгүй, хангалтгүй оролцсон, материалаа гаргаж өгөөгүй, үл хүндэтгэсэн байдалтай оролцсон, нөгөө талаар байцаагч ч бүрэн гаргуулж, тодруулахгүйгээр шийдвэрлэсэн байдал харагдаж байна. Иймд актыг түдгэлзүүлээд, дээд шатны татварын албаар шалгуулахаар буцаах саналын томьёоллоор санал хураах

ШИЙДВЭРЛЭСЭН НЬ:

Маргаан таслах зөвлөлийн бүх гишүүд дэмжиж байна. Татгалзсан, түдгэлзсэн саналтай хүн байхгүй, 100 хувийн саналаар шийдвэрлэв.

Б.Тэлмүүн: Шийдвэрийг танилцуулсан нь.

Маргаан таслах зөвлөл нь бие даасан, хараат бус шийдвэр гаргадаг институт. Татварын ерөнхий хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.11 дэх хэсэгт зааснаар гомдлын нөхцөл байдлыг цаашид тодруулах шаардлагатай, асуудлыг дутуу шалгасан, тодруулах зүйлийн цар хүрээ нь Маргаан таслах зөвлөлийн магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн гэдэг агуулгаар актыг 3 сарын хугацаагаар түдгэлзүүлж, дээд шатны татварын албанд буюу Татварын ерөнхий газарт буцааж шийдвэрлэж байна. Энэ хугацаанд татвар төлөгчийн зүгээс хяналт шалгалтын явцад идэвхтэй оролцож, шаардлагатай болон шаардсан баримт материалыг гаргаж өгөхөд онцгой анхаарах шаардлагатай байна. Хяналт шалгалтын явцад өмнөх шиг байдалтай оролцохгүй байхыг анхааруулж байна. Энэхүү Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гардан авснаас хойш 30 хоногийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй болохыг танилцуулж байна.

Го Юн Фен: Бидний хувьд маргаан таслах зөвлөлөөс гарч буй шийдвэрийг хүндэтгэн хүлээн авч байна. 3 сарын хугацаанд тодруулах шаардлагатай гэж үзсэн асуудлаар дахин ажиллах болно. Бидний хувьд татварын улсын байцаагчдын гаргасан тоо буюу торгууль, алдангийг яаж тооцсоныг мэдэхгүй байгаа учраас түдгэлзүүлж буй 3 сарын хугацаанд уг асуудлыг илүү сайн тодруулаад тулгалз, ярилцаж, Манай компанийн гол үндсэн баримт бичиг бол Вүгээгдэхүүн хуваах гэрээ байгаа, үүний дагуу бид татвар төлөх ёсгүй. Тэгэхээр үүнийг баримталж 3 сарын хугацаанд торгуулийн тоо хөмжээний талаар ярилцах болно.

Хуралдаан 12 цаг 20 минутад дуусав.

ХУРАЛДААНЫГ ДАРГАПАГЧ

ТЭМДЭГЛЭЛ ХӨТӨЛСӨН
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГЫН
ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.ТЭЛМҮҮН

М.АЛТАНГЭРЭЛ